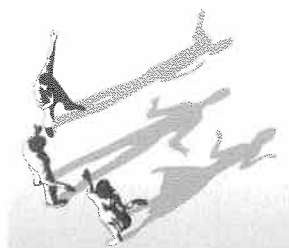

HERZIEN OPENBAAR RAPPORT 'GEZOCHT!'

rapportnummer: 2009/143

datum: 18 DEC. 2009

*Onderzoek naar de casus van de heer Hendriks
wonende in X te België*

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
2.	ONDERZOEK	6
3.	PERSOONLIJK VERHAAL	
	3.1 Introductie.....	8
	3.2 Problemen.....	10
	3.3 Frustraties.....	13
4.	KNELPUNTEN	
	4.1 Informatievoorziening/communicatie.....	16
	4.1.1 Informatievoorziening overheidsinstanties onderling.....	16
	4.1.2 Informatievoorziening aan de burger.....	17
	4.1.3 Informatievoorziening door de burger.....	18
	4.2 Uitvoering.....	18
	4.3 Beleid/Regelgeving.....	18
5.	OPLOSSINGEN EN ACTIEPUNTEN	
	5.1 Oplossingen en acties gericht op informatie en communicatie.....	20
	5.2 Oplossingen en acties gericht op de uitvoering.....	21
	5.3 Oplossing gericht op beleid en regelgeving.....	24
6.	VERVOLG	26
	BIJLAGEN	35

1. INLEIDING

Steeds vaker wordt de Nationale ombudsman geconfronteerd met klachten van burgers waarin een ingewikkelde overheidsketen een grote rol speelt. Omdat de Nationale ombudsman altijd op zoek is naar instrumentarium om klachten op een zo efficiënt mogelijke manier aan te pakken, is hij in dit kader een samenwerking aangegaan met de Kafkabrigade. De onderhavige zaak heeft de Nationale ombudsman onderzocht met een op de praktijk van de Nationale ombudsman toegepaste Kafkamethode. Kort gezegd bestaat deze methode eruit dat er na een analyse van de casus, een gesprek plaatsvindt met alle betrokken partijen. Tijdens deze bijeenkomst wordt het verhaal van de betrokken burger besproken, worden de knelpunten geanalyseerd en wordt er gezocht naar stappen die de verschillende instanties kunnen zetten om de betrokken burger te helpen en het systeem zo te organiseren dat dergelijk situaties in de toekomst kunnen worden voorkomen.

Dit rapport bevat een weergave van het onderzoek naar de casus van de heer Hendriks. Het rapport bevat geen behoorlijkheidsoordeel van de Nationale ombudsman maar een lijst met afspraken waar de betrokken instanties zich aan verbonden hebben.

In het onderhavige geval gaat het om het probleem van de heer Hendriks (dit is een gefingeerde naam) die te maken had met in totaal zes instanties, waaronder vijf overheidsinstanties en een hotel.

Aanleiding hiertoe was een door het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden (CJIB) op 21 november 2002 aan de heer Hendriks verzonden beschikking. Volgens deze beschikking zou de heer Hendriks op 5 november 2002 om 16.30 uur in de Brandenstraat te Made (gemeente Drimmelen) een verkeersovertreding hebben begaan (te weten: als bestuurder een met witte strepen gemarkeerd deel van de weg (een zogenaamd verdrijvingsvlak) gebruiken). De complicerende factor in dit verhaal was de omstandigheid dat de heer Hendriks op 5 november 2002 was verhuisd van zijn woonplaats Tilburg in Nederland naar het plaatsje X in België. Hoewel de heer Hendriks zijn verhuizing op 5 november 2002 heeft doorgegeven aan de gemeente Tilburg stuurt het CJIB de initiële beschikking en de daaropvolgende stukken naar het voormalige adres in Tilburg van de heer Hendriks. Een aantal stukken bereiken de heer Hendriks nog wel doordat hij gebruik heeft gemaakt van de doorzendservice van TNT post. Het doorzenden van post vindt plaats in de maanden november tot en met december 2002 en stopt daarna met alle gevolgen van dien.

De heer Hendriks is gedurende zes jaar, zij het met tussenpozen, geconfronteerd met de door hem betwiste verkeersovertreding. In de loop van die zes jaar heeft de heer Hendriks te maken met het CJIB, de officier van justitie te Middelburg en de officier van justitie te Breda (ook: Openbaar Ministerie of parket Middelburg), de RDW Dienst Wegverkeer (hierna: de RDW), de gemeente Tilburg (hierna: de gemeente), het regionale

politiekorps Twente (hierna: politie Twente) en het Eden Dish Hotel te Enschede (hierna: het Dish Hotel).

De centrale vraag in deze casus heeft betrekking op de registratie van het nieuwe adres van de heer Hendriks in de gemeentelijke basisadministratie van de gemeente Tilburg en de gegevens die het CJIB en het OM uit die basisregistratie bij een adresverificatie verkrijgen. Alle overige ervaringen en contacten van de heer Hendriks met de politie, het hotel en de Nationale ombudsman zijn hiervan een direct of indirect gevolg en komen in dit onderzoek ook aan de orde.

Dit rapport bevat een overzicht van het onderzoek naar deze casus. Na een beschrijving van het onderzoek (hoofdstuk 2) beschrijft het persoonlijk verhaal in hoofdstuk 3 vanuit het perspectief van de heer Hendriks de problemen die hij heeft ervaren. Daarna komen de belangrijkste knelpunten rond de registratie van het adres van de heer Hendriks en zijn opsporing aan bod. Deze knelpunten zijn door de betrokken instanties (het CJIB, de RDW, de politie Twente, het OM en de Centrale Verwerking Openbaar Ministerie (hierna: de CVOM), het Hotel en de gemeente) gezamenlijk geformuleerd (zie hoofdstuk 4). Tevens is de feitelijke gang van zaken in een stappenschema in beeld gebracht; dit stappenschema is als bijlage 1 bij dit rapport gevoegd. De actiepunten waaraan de betrokken instanties zich hebben gecommitteerd komen in hoofdstuk 5 aan bod. In hoofdstuk 6 staat het vervolg van dit onderzoek aangegeven. Dit hoofdstuk is eind 2009 aangevuld met de definitieve stand van zaken over de acties die de instanties zouden verrichten.

DE NATIONALE OMBUDSMAN,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

2 ONDERZOEK

Voorafgaand aan de definitieve beslissing van de Nationale ombudsman om de casus van de heer Hendriks in samenwerking met de Kafkabrigade te behandelen, heeft de Nationale ombudsman per e-mail van 21 december 2007 het CJIB, de gemeente, de RDW, het OM en de politie benaderd. In die e-mail heeft de Nationale ombudsman de casus van de heer Hendriks aan hen voorgelegd en hun een aantal vragen gesteld. In die e-mail heeft de Nationale ombudsman de betreffende instanties geïnformeerd dat het een oriënterend vooronderzoek betrof om deze casus op een atypische manier te behandelen. Op 25 september 2008 besloot de Nationale ombudsman, na goedkeuring van de heer Hendriks, om de casus in samenwerking met de Kafkabrigade op te pakken.

Op 27 november 2008 hebben een onderzoeker van de Nationale ombudsman en een onderzoeker van de Kafkabrigade een uitgebreid telefonisch vraaggesprek gehouden met de heer Hendriks. Op basis van dit vraaggesprek is in het persoonlijk verhaal uiteengezet welke problemen en frustraties de heer Hendriks heeft ervaren.

Naast het persoonlijk verhaal is de feitelijke gang van zaken zo compleet mogelijk opgenomen in een stappenschema. Daarna heeft een onderzoeker van de Nationale ombudsman in de periode vanaf 10 december 2008 tot en met 11 maart 2009 diverse malen gesproken met de instanties die direct betrokken zijn bij de onderhavige problematiek. In dit geval zijn de volgende instanties benaderd: het CJIB, de RDW, de politie Twente, het parket Middelburg, de CVOM, het Ministerie van Binnenlandse Zaken (de directie Openbaar Bestuur en Democratie), het Ministerie van Justitie, het Hotel, Koninklijke Horeca Nederland en de gemeente. Hun is gevraagd om een eerste dan wel een nadere reactie te geven op de door de heer Hendriks ervaren problematiek. Daarnaast zijn aan een aantal van hen stukken opgevraagd en aanvullende vragen gesteld. Ten slotte en als belangrijkste element zijn alle betrokken instanties uitgenodigd om deel te nemen aan een expertmeeting waarin gezamenlijk de knelpunten zijn vastgesteld en is nagedacht over een oplossing.

Het CJIB, de RDW, de politie Twente, het parket Middelburg, de CVOM, de gemeente en het Hotel zijn bereid geweest om aan de expertmeeting deel te nemen. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken (de directie Openbaar Bestuur en Democratie (hierna: BZK)) en het Ministerie van Justitie waren niet in de gelegenheid om aanwezig te zijn. BZK heeft wel schriftelijk gereageerd op een aantal aan BZK toegestuurde stukken. Koninklijke Horeca Nederland zag geen toegevoegde waarde om aanwezig te zijn bij de expertmeeting. De expertmeeting vond plaats op 13 maart 2009.

Het resultaat van dit onderzoek werd op 28 mei 2009 als concept rapport aan betrokkenen toegestuurd. BZK deelde mee zich met de inhoud van het concept rapport te kunnen verenigen. De reactie van de politie Twente gaf aanleiding het concept rapport (onder 4.3.) op een enkel punt te wijzigen.

De reactie van de RDW gaf aanleiding het concept rapport op twee punten (respectievelijk onder actie 6 en actie 7) aan te vullen.

De heer Hendriks, het CJIB, het parket Middelburg, de CVOM, de gemeente en het Hotel gaven binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bij de toezending van dit rapport vraagt de Nationale ombudsman de betrokkenen of ze met de - door henzelf genoemde - actiepunten aan de slag willen gaan. In juli 2009 zal de Nationale ombudsman opnieuw contact opnemen met de betrokkenen om te kijken in hoeverre de afgesproken acties zijn uitgevoerd en op welke manier de Nationale ombudsman hierbij kan ondersteunen.

3 PERSOONLIJK VERHAAL

GEZOCHT!

3.1 INTRODUCTIE

Blauwe uniformen

"Tegenwoordig krijgen hotels nooit meer mijn identiteitsbewijs", zegt Ernst Hendriks. Sinds de gebeurtenissen op 3 oktober 2006 is dat zijn stelregel. De heer Hendriks verbleef in de nacht van 2 op 3 oktober 2006 in het Best Western Dish Hotel in Enschede, omdat hij de volgende dag in de buurt cursus moest geven. Hendriks: "Ik was op 3 oktober 2006 vroeg in de ochtend wakker en aangekleed. Om 8.00 uur werd er op mijn hotelkamerdeur geklopt. Dat is in een hotel ongebruikelijk als je niks hebt besteld. Ik deed open en zag dat er twee agenten in een blauw uniform voor de deur stonden. Dat is toch indrukwekkend." Op dat moment ging er veel door hem heen: "Ik vroeg me af of dit een vrijgezellendag is? Nee, ik ben al getrouwd. Is dit een 'candid camera'? Ik dacht dat ik werd genept." De agenten vroegen of hij meneer Hendriks was, wat Hendriks bevestigde. Daarop zeiden de agenten meteen dat ze hem kwamen halen.

Openstaande boetes

Er ontstond toen een gesprek tussen Hendriks en de agenten. Het bleek dat er boetes openstonden, dat Hendriks werd gezocht en dat hij in het landelijke register stond geregistreerd. De agenten konden niet vertellen om welke boetes het ging. Hendriks: "Ik wist op dat moment niet waar het om ging en was me van niets bewust. Ik moest € 215,00 betalen of gelijk mee naar het politiebureau, maar wist de agenten ervan te overtuigen dat er een misverstand in het spel was." Dit laatste kwam volgens Hendriks ook door zijn voorkomen; hij droeg een donker pak en zag er niet uit als een standaard crimineel. "Ik sprak met de agenten af dat ik me aan het einde van de middag op het politiebureau moest melden en dat zij zouden uitzoeken wat er aan de hand was" vertelt Hendriks. De agenten namen het rijbewijs van Hendriks mee als onderpand.

De emigratie

Ernst Hendriks is nu 39 jaar oud en heeft een fiscaal-juridische achtergrond. Hendriks: "Ik sta vermogende partijen terzijde. Ik word ook ingehuurd als spreker en docent, en af en toe procedeer ik tot aan de Hoge Raad toe." Hendriks werkt zowel in Nederland als in België. Tot 5 november 2002 woonde hij in Nederland, in Tilburg. Hendriks: "Op 5 november 2002 zijn mijn vrouw en ik verhuisd naar ons nieuwe adres in het plaatsje X in België. X ligt vlak bij Tilburg; vijf kilometer onder de grens tussen Nederland en België. Ik ben geëmigreerd omdat de woningprijzen in België veel lager zijn." Hendriks vertelt dat hij zich op dezelfde dag heeft laten uitschrijven uit de Basisadministratie Persoonsgegevens van de gemeente Tilburg. Hij vult aan: "De gemeente Tilburg schrijft in de Gba blijkbaar niet mijn nieuwe adres in maar slechts 'geëmigreerd naar België'."

De beschikking...

Op 21 november 2002 zond het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB) een beschikking naar Hendriks op zijn oude adres in Nederland. Hendriks: "Volgens de Politie Geertruidenberg-Drimmelen zou mijn toenmalige auto met kenteken 76-GV-KT op 5 november 2002 om 16.30 uur in de Brandenstraat te Made over een verdrijvingsvlak zijn gereden". Doordat Hendriks gebruik maakte van de driemaandse doorzendservice van TNT Post bereikte de boete Hendriks tóch op zijn nieuwe adres in België. Hendriks was en is ervan overtuigd dat hij die verkeersovertreding niet kan hebben begaan. Hendriks: "Laat ik toelichten waarom. Op diezelfde dag om 15.30 uur hadden mijn vrouw en ik een afspraak bij onze Belgische notaris. Op dat tijdstip zou het transport van onze huidige woning aanvangen. Ik weet niet meer op welk tijdstip wij daar klaar waren met de formaliteiten, maar dit zal circa drie kwartier later zijn geweest. Omstreeks 16.15 uur zijn wij, zoals waarschijnlijk iedere andere kersverse eigenaar van een zojuist gekochte woning zou doen, naar de nieuwe woning gegaan. Ook om een andere reden was het feitelijk onmogelijk om om 16.30 uur in Made te zijn. De reisafstand tussen de notaris en de plaats delict bedraagt namelijk 44 minuten. Een ieder weet dat het notarieel transporteren (inclusief volledige voorlezing) niet in 16 minuten kan zijn afgerond."

... en het beroep

Hendriks stelde op 24 november 2002 beroep in bij de officier van justitie te Middelburg. Hij licht toe: "Natuurlijk heb ik op mijn bezwaarschrift het nieuwe adres in België vermeld." Hendriks ontving op 3 december 2002 een ontvangstbevestiging van zijn beroepschrift van de officier van justitie te Breda; dat bericht stuurde de officier van justitie te Breda naar zijn oude adres. Hendriks: "Mogelijk had de officier van justitie te Middelburg hem niet geïnformeerd over mijn adres, zoals ik had vermeld op mijn bezwaarschrift. Voor de volledigheid verzond ik hem dan ook op 16 januari 2003 een adreswijziging." Bij beslissing van 17 februari 2003 verklaarde de officier van justitie te Breda het beroep van Hendriks kennelijk ongegrond. Hendriks: "Op 17 februari 2003 heeft de officier van justitie te Breda zijn uitspraak op mijn bezwaarschrift verzonden aan mijn oude adres. Deze uitspraak heeft mij nimmer bereikt. Een kopie van deze uitspraak ontving ik als bijlage bij een brief van het CJIB d.d. 14 mei 2007 waarin het CJIB mijn klacht afhandelde." Het CJIB zond Hendriks op 26 februari 2003 een acceptgiro. Hendriks: "Hierbij zat een brief met daarin omschreven hoe ik tegen de uitspraak van de officier van justitie in beroep bij de kantonrechter zou kunnen gaan. Deze acceptgiro en beroepsmogelijkheid zijn door het CJIB verzonden aan mijn oude adres en hebben mij nimmer bereikt. Ware dit wel zo geweest dan was ik zeker in beroep gegaan." Op 23 mei 2003 ontving het CJIB de post die naar zijn oude adres was gestuurd als onbestelbaar retour. Hendriks: "Na een Gba-verificatie zou het CJIB als terugkoppeling hebben gekregen 'adres onbekend'. Hierna ben ik blijkbaar in een Nederlands landelijk dagblad opgeroepen om op 4 augustus 2003 te verschijnen voor de kantonrechter te Leeuwarden. Op deze rechtszitting heeft het CJIB blijkbaar gevorderd dwangmiddel(en) te mogen inzetten. Van deze gebeurtenissen was ik niet op de hoogte en kon ik redelijkerwijs niet op de hoogte zijn."

Op het moment dat het CJIB op 21 november 2002 de beschikking aan Hendriks wilde sturen, betrok het CJIB het adres van Hendriks van de Dienst Wegverkeer (RDW). Hendriks: "De adresadministratie van de RDW is gekoppeld aan de Gba van de gemeente Tilburg."

"En als deze koppelingen juist zouden werken, was er niets fout gegaan. Maar helaas. De RDW heeft van de gemeente Tilburg wél het bericht ontvangen dat ik ben uitgeschreven 'wegens emigratie'. De RDW heeft dit ook zo verwerkt in haar administratie. So far, so good. Als echter daarna het CJIB aan de RDW vraagt om mijn adres, geeft de RDW mijn oude, Nederlandse adres! En vanaf dan gaat alle post daar naartoe. De RDW kan of wil zelfs nu nog geen buitenlandse adressen van kentekenhouders in de adresadministratie opnemen. Terwijl het goed mogelijk is (tijdelijk) in het buitenland te wonen en een auto op een Nederlands kenteken te bezitten." De RDW kiest er blijkbaar bewust voor een vervuilde adresadministratie te hanteren." Deze en andere informatie heeft Hendriks verkregen toen hij zelf op onderzoek uitging om te achterhalen hoe het mis had kunnen gaan.

3.2 PROBLEMEN

Het Dish Hotel in Enschede

Bij aankomst in het Dish hotel op 2 oktober 2006 vroeg de receptionist Hendriks naar zijn identiteitsbewijs. Hendriks: "Ik zit vaak in hotels. Sommige hotels vragen om een ID, niet allemaal. Tot mijn 'arrestatie' heb ik vaker in hotels geslapen. Toen werd er blijkbaar niets doorgekoppeld." Hendriks vertelt dat hij zijn rijbewijs altijd bij zich heeft en dat hij het ter inzage heeft gegeven aan de receptie in het Hotel. De receptionist van het hotel maakte een registratieformulier op met daarop een aantal (persoons)gegevens. Hendriks: "Ik heb aan het Dish hotel gevraagd waarom ze mijn gegevens nodig hadden. Als antwoord kreeg ik dat dit nodig was in noodgevallen, zoals bij brand. Ze weten dan wie er in het hotel zitten. Ik heb ook e-mails uitgewisseld met het hotel en met Koninklijke Horeca Nederland over mijn vrijheidsbeneming. Waarom had het hotel om mijn personalia gevraagd en waarom heeft het hotel mijn gegevens doorgegeven aan de politie terwijl er zich geen calamiteiten hadden voorgedaan?"

De cursus

De cursus die Hendriks op 3 oktober 2006 moest geven, begon 's ochtends om 9.30 uur. Hendriks: "Ik heb direct aan alle cursisten verteld wat er was gebeurd. De cursisten reageerden vol ongeloof en vonden het wonderlijk. Ze zeiden ook dat het wel weer opklaart en dat er sprake moest zijn van een vergissing." Het incident kreeg voor Hendriks echter wel een staartje bij het opleidingsinstituut waar hij destijds voor werkte. Hendriks: "Het verhaal 'we hebben les gehad van een Belgische crimineel die ons de ethiek van de financiële wereld uitlegt' gaat rondzingen. De directeur van het opleidingsinstituut belde mij op een bepaald moment op en zei: 'Ik weet niet wat er gebeurd is, maar ik hoor van alle kanten dat je door de politie bent opgepakt. Heb ik docenten die met justitie te maken hebben (gehad)?' Ik heb ook hem de rest van het verhaal verteld en ik heb ook nog gezegd dat ik in de cel had gezeten. Dit blijft wel aan je hangen. Uit alle

stukken blijkt nog steeds dat ik fout zat." Hendriks gaf die dag verder gewoon de cursus en ging aan het eind van de dag lopend naar het politiebureau.

Bij de politie

Toen Hendriks op het politiebureau arriveerde vertelde de politieambtenaar hem dat hij € 215,00 moest betalen. Hendriks: "Ik wilde nog steeds weten waarvoor. De agent zei daarop dat ik gewoon moest betalen en dat ik zou worden ingesloten als ik dat niet deed. Ik heb toen netjes gezegd wat ik van hem vond."

"Ik heb iets gezegd in de trant van: 'ik vind u een arrogante, lompe boer'. Belediging van een ambtenaar in functie mag natuurlijk niet, maar ik wilde laten weten hoe ik erover dacht. Het klikte niet tussen deze meneer en mij. Ik zag bij toeval op het papier dat de agent bij zich had dat er een kenteken op stond. Ik dacht toen dat het om een verkeersovertreding ging. De agent trok het papier weg en zei mij dat ik het niet mocht zien. Ik ga niet betalen als ik niet weet waarvoor. Ik vergeet zijn naam nooit meer. Wat een onfatsoenlijke diender."

Politiecel 22

Een collega van de agent nam Hendriks vervolgens mee naar boven, naar het cellenblok. Hendriks: "Ik heb daar in de centrale hal gezeten met links en rechts cellen. Er liggen oude tijdschriften en er hangt een munttelefoon. Ik heb met mijn mobiele telefoon een foto gemaakt." Hendriks mocht van de agent die bij het cellenblok aanwezig was wél het papier inzien. Dit betrof een uitdraai uit OPS. Hendriks: "De agent bij het cellenblok was aardig. Ik zag toen op het papier de datum 5 november 2002 staan. Toen ging wel een belletje rinkelen. Ik heb gelijk de garage gebeld met mijn mobiele telefoon met de vraag of ze wilden nakijken wanneer de auto niet meer op mijn naam stond. Achteraf bleek dat ik de auto in november 2002 nog wel had." De tweede agent sloot Hendriks vervolgens om 16:30 uur in, in politiecel 22. Hendriks: "Ik sprak met hem af: ik ga de cel in, maar als ik klop dan wil ik eruit en wil ik betalen. De agent zag er de lol ook wel van in. Ik heb er toen vast met hem over gelachen. Ik heb drie kwartier in de cel gezeten. Ik kreeg een lakenpakket, dekens en ook een bidon met water mee. Mijn schoenen hoefden niet uit en mijn stropdas en riem hoefden niet af. Ik ging namelijk zitten voor politie en niet voor justitie. Het is een betonnen cel met een geplastificeerd matras op een stenen bank en een betonnen stoel die vastzit en een roestvrijstalen toilet. Het is héél stil in de cel; je hoort er niets. Er is wel licht. Dat komt door een gematteerd raam hoog in de cel naar binnen. Je kunt daar wel goed tot bezinning komen. Ik heb tijdens een excursie weleens isoleercellen gezien; dit is nog iets kaler."

Betalen

Hendriks klopte na 45 minuten op de deur en werd door de tweede agent uit de cel gelaten om te betalen. Hendriks: "Ik ging eruit en wilde betalen. Toen bleek dat ik ongeveer € 35,00 te weinig cash geld bij mij had. Ik moest contant betalen. Ik kon niet pinnen en ook niet met een creditcard betalen. Ik mocht wel iemand bellen die cash geld kon komen brengen. Bij wijze van hoge uitzondering mocht ik gaan pinnen. De agente in de lift zei dat deze uitzondering voor het eerst werd gemaakt. Ik mocht alleen naar buiten uiteindelijk. Ik liet mijn colbert uit." Na het pinnen keerde Hendriks terug naar het bureau

en betaalde de openstaande boete van in totaal € 215,63. Hendriks: "De missie in Enschede was klaar. Ik heb toen naar huis gebeld, naar mijn vrouw Inge, en ik heb verteld wat mij was overkomen. Ik zat vol vuur. Ik kwam later thuis dan normaal. Mijn vrouw wist zich de bekeuring te herinneren; haar geheugen is beter. "

De klachtenprocedure bij het CJIB...

Hendriks diende op 18 november 2006 een klacht in bij het CJIB over de gang van zaken. Het CJIB stuurde Hendriks op 24 november 2006 een ontvangstbevestiging van de klacht en op 16 januari 2007 een bericht dat de behandeling van zijn klacht met vier weken werd verlengd. Hendriks wendde zich op 27 februari 2007 tot de Nationale ombudsman, omdat hij niets meer van het CJIB over zijn klacht hoorde.

Hendriks: "Momenteel zijn ruim 14 weken verstreken sinds het indienen van mijn klacht bij het CJIB en ben ik zelfs nog niet eens telefonisch gehoord. Hierdoor rest mij niets anders dan mijn klacht aan u voor te leggen." Hij vertelt dat zijn klacht jegens het CJIB inhoudelijk als volgt is samen te vatten. "Zij bekeuren mij voor een overtreding die ik niet heb begaan. Alle correspondentie hierover sturen zij naar een voormalig woonadres van mij, waardoor deze post mij niet bereikt. Uiteindelijk lichten twee agenten mij van een hotelbed om mij in een politiecel te plaatsen teneinde mij te dwingen de (onterechte) boete te voldoen. Om vrij te komen voel ik mij genoodzaakt de litigieuze € 215 te betalen. Zelfs na dit vertoon van machtsmisbruik weigert het CJIB inhoudelijk op de zaak in te gaan en aldus haar fouten te erkennen."

...en bij de Nationale ombudsman

De Nationale ombudsman intervenieerde op 7 maart 2007 bij het CJIB en berichtte dit aan Hendriks op 13 maart 2007. Het CJIB reageerde vervolgens bij brief van 22 maart 2007 op zijn klacht. Hendriks berichtte de Nationale ombudsman op 21 april 2007 dat het CJIB zijn klacht inhoudelijk had behandeld, maar hem niet persoonlijk had gehoord. Hendriks was in ieder geval daarover niet tevreden. Op 10 mei 2007 legde de Nationale ombudsman de klacht over het niet horen voor aan het CJIB, waarop het CJIB de Nationale ombudsman op 14 mei 2007 antwoordde. Bij brief van 14 juni 2007 schreef de Nationale ombudsman een afdoeningsbrief aan Hendriks. De Nationale ombudsman deelde Hendriks mee dat hij geen onderzoek instelde naar de klacht over het niet horen. Hendriks: "Op 14 juni stuurt de Nationale ombudsman een uitgebreid exposé, zonder enige aandacht te besteden aan mijn oorspronkelijke inhoudelijke klacht. Ik hoop dat u, bij nader inzien, niet trots bent op deze onvolledige reactie. Ik nodig u uit het dossier, nogmaals, ter hand te nemen. Als u aanvullende schriftelijke informatie nodig heeft verneem ik dat graag van u. Ook ben ik vanzelfsprekend bereid u mondeling extra toelichting te verschaffen."

Op 13 juli 2007 had de Nationale ombudsman telefonisch contact met Hendriks over de stand van zaken en zegde toe dat hij zich over zijn zaak zou beraden. De Nationale ombudsman vroeg voorts meer stukken bij Hendriks op. Hendriks stuurde deze stukken op 3 augustus 2007 aan de Nationale ombudsman toe. In de periode van oktober 2007 tot mei 2008 vroeg Hendriks de Nationale ombudsman regelmatig naar de stand van zaken over zijn zaak. Bij brief van 29 april 2008 deelde de Nationale ombudsman

Hendriks mee dat hij nog niet in staat was een inhoudelijke reactie te geven onder meer door een hoge werkvoorraad en de complexiteit van zijn zaak. De Nationale ombudsman streefde ernaar om hem binnen zes weken een inhoudelijke reactie te geven. Per e-mailbericht van 1 mei 2008 vroeg Hendriks de Nationale ombudsman wat hij van hem mocht verwachten. Hij deelde mee dat zijn dossier inmiddels al weer 13 maanden bij de Nationale ombudsman in behandeling was en dat hij dit aan de lange kant vond.

Bij brief van 3 augustus 2008 wendde Hendriks zich weer tot de Nationale ombudsman. Hendriks: "Ondertussen heeft de Nationale ombudsman mijn dossier al weer 523 dagen in behandeling. Ik vraag dan ook (wederom) uw aandacht. (...) Ik verzoek u mij een afschrift te sturen van uw berichtenwisseling met 'betrokken instanties', zoals vermeld in uw e-mail van 19 maart; en het dossier (wederom) ter hand te nemen, teneinde het adequaat af te handelen; of terzijde te leggen en mij te berichten dat u geen tijd/zin/behoefte/prioriteit heeft om mijn dossier te behandelen."

Op 25 september 2008 berichtte de Nationale ombudsman Hendriks uiteindelijk dat zijn klachten in samenwerking met de Kafkabrigade zullen worden behandeld.

3.3 FRUSTRATIES

Losgeld betaald aan overheid

Hendriks is van mening dat de gemeente Tilburg, de RDW, het CJIB, de officier van justitie te Middelburg en Breda én de kantonrechter te Leeuwarden stuk voor stuk tekort zijn geschoten in de verwerking en verificatie van zijn nieuwe adresgegevens in België. Dit had tot gevolg dat hij nimmer kennis nam van de beslissing (kennelijk ongegrond) over zijn beroep bij de officier van justitie. Hierdoor bleef de boete openstaan en werd deze vermeerderd met verhogingen. Dit leidde er uiteindelijk toe dat het CJIB het dwangmiddel 'gijzeling' bij de kantonrechter te Leeuwarden vorderde en dat de kantonrechter deze vordering tijdens een zitting toewees. Hendriks: "Het stoort mij dat dit alles plaatsvond terwijl ik daarvan niet op de hoogte kon zijn. Deze gang van zaken leidde voor mij tot een zeer onplezierige ervaring op het politiebureau in Enschede. Voorafgaand daaraan werd ik in het Dish hotel in de vroege ochtend geconfronteerd met een bezoek van twee politieagenten die van plan waren mij direct mee te nemen naar het politiebureau. Ik ben gewoon een burger en ik heb met veel instanties te maken gehad. De overheid (Gemeente Tilburg, RDW, CJIB, Officier van Justitie, Politie Enschede) is danig tekort geschoten. Nu zullen alle overheidsonderdelen van zichzelf vinden dat zij precies hebben gedaan wat zij behoorden te doen. Ik vind daar wel het mijne van. Ik heb losgeld betaald aan de overheid. Anderzijds kan ik, ook nu nog, niet anders dan concluderen dat ik niet meer had kunnen doen om deze misère te vermijden."

Als Hendriks de baas van Nederland was, dan zou hij het systeem van de Gba-registratie willen veranderen. Hendriks: "De Gba is van en voor de overheid; gebruik deze dan waarvoor die bedoeld is." Verder schaadde deze hele kwestie de reputatie van Hendriks bij het opleidingsinstituut waarvoor hij als docent werkzaam was. Ten slotte vindt

Hendriks dat het CJIB hem de rechtsgang naar de kantonrechter ontnam om beroep tegen de beslissing van de officier van justitie in te stellen.

(Geen) voortgang

Over de klachtenprocedure bij de Nationale ombudsman was Hendriks ook niet tevreden. Hij vond dat daar geen aandacht werd besteed aan zijn oorspronkelijke, eigenlijke klacht. Daarnaast was Hendriks van mening dat de Nationale ombudsman zijn klacht veel te lang in behandeling had voordat duidelijk was of en op welke wijze hij zijn klacht zou behandelen. Hendriks: "Ik heb ook een keer 'Pom pedom pedom?????????????' gemaild."

Gastvrij(heids)bedrijf

Hendriks is ook zeer ontstemd over de rol van het hotel, dat zijn persoonsgegevens aan de politie doorgaf en hem daarover nimmer een deugdelijke toelichting gaf. Hendriks: "Helaas bleek het hotel geen gastvrij bedrijf. Integendeel zelfs. Mijn vrijheid werd daar benomen."

4 KNELPUNTEN

Tijdens de expertmeeting wordt al snel duidelijk dat de ervaringen en problemen die de heer Hendriks beschrijft door iedereen vanuit de eigen praktijk worden herkend (een deelnemerslijst is als bijlage 2 bij dit rapport gevoegd). Tijdens het eerste deel van de expertmeeting worden de knelpunten geïnventariseerd. Deze worden in dit hoofdstuk weergegeven, ingedeeld naar drie verschillende niveaus: informatievoorziening/communicatie, uitvoering en beleid/regelgeving.

4.1 INFORMATIEVOORZIENING/COMMUNICATIE

Naar voren komt dat het merendeel van de problemen als oorzaak heeft een onvolledige informatievoorziening van de gemeente van gegevens uit de gba aan het CJIB, het OM en de RDW. Daarnaast is er sprake van een gebrek aan informatieverschaffing van de politie en het hotel aan de heer Hendriks in het bijzonder respectievelijk de burger in het algemeen.

4.1.1 Informatievoorziening overheidsinstanties onderling

Duidelijk is dat indien de adresgegevens vanuit de gemeentelijke basisadministratie (gba) van de gemeente door het CJIB, het OM, en de RDW worden opgevraagd het CJIB en het OM slechts uit de gba het gegeven dat de heer Hendriks met ingang van 5 november 2002 naar België is geëmigreerd verkrijgen. De RDW verkrijgt alleen het gegeven dat de heer Hendriks met ingang van 5 november 2002 is geëmigreerd. In het kentekenregister van de RDW staat om die reden alleen vermeld dat de registratie is beëindigd met ingang van 5 november 2002 in verband met emigratie van de heer Hendriks. Deze gegevensverstrekking door de gemeente aan de RDW, het OM en het CJIB is het gevolg van de omvang van hun autorisatie. Die autorisatie is volgens de gemeente vastgelegd in een uitvoeringsbesluit en de RDW, het CJIB en het OM zijn in dat besluit niet geautoriseerd om de gegevens van het eerste vestigingsadres in het buitenland te ontvangen. Vast staat dat in het brondocument bij de gemeente het eerste buitenlandse vestigingsadres (en tot op heden het woonadres) van de heer Hendriks wel staat vermeld, namelijk Z te X (België). Op dat adres woont de heer Hendriks nog steeds. Duidelijk is dat deze informatieverstrekking in dit geval tekort schoot. Immers indien de RDW, het CJIB en het OM bij adresverificatie in de gba het adres van de heer Hendriks in België hadden verkregen, dan was het OM op zijn vroegst in december 2002 en op zijn laatst in februari 2003 op de hoogte geweest van het nieuwe adres van de heer Hendriks.

In de schriftelijke reactie deelde de heer L. van de Ven namens BZK over deze informatieverstrekking het volgende mee.

“(...) Instanties kunnen door de Minister van BZK voor de uitvoering van een publiekrechtelijke taak als zogenoemde buitengemeentelijke afnemers per besluit geautoriseerd worden voor systematische gegevensverstrekking via het geautomatiseerde GBA-netwerk. Dit geschiedt op verzoek van de afnemer, die daarbij dient aan te

geven op welke gegevens het verzoek betrekking heeft. Dit is geregeld in artikel 91 Wet GBA.

In onderhavige casus is gebleken dat noch het CJIB noch de minister van justitie ten behoeve van de rechterlijke macht verzocht heeft om systematische verstrekking van het gegeven buitenlands adres. Dit betekent dat, indien deze partijen op ad hoc basis, zoals in onderhavige casus, via het geautomatiseerde netwerk gegevens opvragen, niet het buitenlandse adres verstrekt wordt; daarvoor zijn deze partijen immers niet bij besluit geautoriseerd.

Voorgaande neemt niet weg dat CJIB of de minister van justitie ten behoeve van de rechterlijke macht dan wel andere buitengemeentelijke afnemers aan de minister van BZK kunnen verzoeken om systematische verstrekking van het buitenlandse adres. Zij kunnen daartoe een verzoek indienen dat dan conform artikel 91 Wet GBA beoordeeld zal worden. Daarnaast kan iedere afnemer op incidentele basis - derhalve buiten het geautomatiseerde netwerk om - bij de gemeente waar betrokkene het laatst ingeschreven stond, verzoeken om verstrekking van het buitenlandse adres op grond van artikel 88 Wet GBA. (...)"

Verder is naar voren gekomen dat het CJIB de betreffende gemeente niet informeert als het beschikt over adresgegevens die afwijken van de gegevens die in de gba staan vermeld, bijvoorbeeld doordat het CJIB door haar verzonden post als onbestelbaar retour terugkrijgt.

4.1.2 Informatievoorziening aan de burger

De politie heeft de heer Hendriks bij zijn staande houding in het hotel en direct bij aankomst op het bureau niet geïnformeerd over de reden waarom hij in gijzeling werd genomen. In de registratie in OPS staat vermeld dat het om een verkeersovertreding ging en ook waar en wanneer deze werd gepleegd. De heer Hendriks kreeg pas later op het politiebureau (bij aankomst bij het cellenblok) inzage in deze OPS registratie. Dit lijkt erg op het begin van het verhaal in het boek "Der Prozess" van Franz Kafka; de hoofdpersoon wordt in dat geval ook aangehouden voor iets wat hem niet bekend is.

Het Dish Hotel informeert haar hotelgasten er niet over dat zij de gegevens van de gasten doorsturen naar de politie. Als gasten in het Dish Hotel geen registratieformulier willen invullen, dan zijn ze niet geregistreerd en krijgen ze in het Dish Hotel geen kamer. Elk hotel in Nederland doet dat op een eigen manier; daar wordt niet uniform mee omgegaan. Het kan dus gebeuren dat een hotelgast in het ene hotel wel zijn of haar gegevens op een formulier moet invullen en in het andere hotel niet. Dit doet er overigens niet aan af dat hotels wettelijk verplicht zijn om hun (hotel)gasten te registreren (zie 4.3). De gegevens worden gebruikt voor de opsporing en ook in het geval er zich calamiteiten (zoals bijvoorbeeld brand) voordoen. Voor de vreemdelingendienst is bijvoorbeeld de naam en de geboortedatum van een hotelgast al voldoende.

4.1.3 Informatievoorziening door de burger

De politie is van mening dat de heer Hendriks tot op heden geen bewijs heeft geleverd van zijn stelling dat hij de verkeersovertreding niet kon hebben begaan. Volgens de heer Hendriks was hij op de betreffende datum en tijdstip niet in Made in de Brandenstraat, maar op het kantoor van de notaris voor het verlijden van akten van aankoop en hypotheek van zijn huidige woning in België. De politie constateert dat de betreffende notaris tot op heden geen stukken heeft overgelegd die bewijs opleveren voor de stelling van de heer Hendriks. De heer Hendriks bevestigt dat hij dat bewijs inderdaad nooit heeft meegestuurd, maar dat deze stelling wel onderdeel uitmaakte van zijn klacht bij het CJIB.

4.2 UITVOERING

Tijdens de expertmeeting wordt duidelijk dat de gemeente bij de registratie in de gba burgers die geëmigreerd zijn en burgers waarvan het adres onbekend is dan wel die onvindbaar zijn (VOW) op dezelfde wijze registreert. De gemeente behandelt deze verschillende situaties dus als gelijke gevallen.

De RDW meldt dat zij het laatst bekende adres in Nederland beheren en dat het hen onbekend is hoeveel emigratieregistraties er zijn. Als de gemeente aan de RDW doorgeeft dat een burger geëmigreerd is dan registreert de RDW 'geëmigreerd' en verstrekt het laatst bekende adres van die burger in Nederland aan bijvoorbeeld het OM. De reden daartoe is volgens de RDW dat dat het laatste aanknopingspunt is.

Verder stellen het CJIB en de gemeente vast dat de gemeente niet controleert of burgers daadwerkelijk geëmigreerd zijn. Als een burger aan de gemeente meldt dat hij of zij naar een bepaald land geëmigreerd is dan registreert de gemeente dit zonder enige controle uit te voeren.

4.3 BELEID/REGELGEVING

De politie merkt over de registratie door het Dish Hotel van gegevens van hotelgasten het volgende op. Hotels zijn tot het bijhouden van een dergelijk register verplicht en het hotel moet dit register op aanvraag aan de burgemeester aanleveren. Deze verplichting is geregeld in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht; dit artikel wordt per gemeente uitgewerkt in een Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De politie Enschede krijgt alleen gegevens van hotelgasten (die in een hotel overnachten) van die hotels waarmee afspraken zijn gemaakt. Deze gegevens worden 's nachts handmatig gecontroleerd in het systeem (OPS). Dit gebeurt niet automatisch.

De gemeente geeft aan dat iedere gemeente een adres in het buitenland kan registreren. De autorisatie van het CJIB, de RDW en het OM om bepaalde gegevens uit de gba te ontvangen is vastgelegd in een uitvoeringsbesluit. Volgens genoemd uitvoeringsbesluit zijn de RDW noch het CJIB noch het OM geautoriseerd om de rubriek 'buitenlands adres' te raadplegen. Het CJIB en de RDW krijgen dus alleen te zien 'geëmigreerd', zonder adres. De gemeente registreert alleen het eerste nieuwe buitenlandse vestigingsadres.

Het kan dus zijn dat het adres niet meer klopt. Elke gemeente doet dit; dat is landelijk en standaard.

5 OPLOSSINGEN EN ACTIEPUNTEN

Tijdens het tweede deel van de expertmeeting is gezamenlijk gesproken over de mogelijke oplossingen voor de gezamenlijk geformuleerde knelpunten. Opvallend is dat geen van de instanties een antwoord kan geven op de vraag of het geval van de heer Hendriks veelvuldig voorkomt of dat het een incident betreft. De centrale vraag tijdens het tweede deel van de expertmeeting is 'wie kan wat doen en wat is daarvoor nodig'? De actiepunten die tijdens de expertmeeting naar voren zijn gekomen, worden in dit hoofdstuk na de oplossingen per organisatie beschreven.

In het geval van de heer Hendriks is er voor zijn zaak geen individuele oplossing meer mogelijk. Hetgeen hem is overkomen kan helaas niet meer worden teruggedraaid of hersteld. Bij de oplossingen wordt dus alleen ingegaan op oplossingen met een structureel karakter. De oplossingen zijn hieronder weergegeven in dezelfde driedeling die in het vorige hoofdstuk is gehanteerd.

5.1 OPLOSSINGEN EN ACTIES GERICHT OP INFORMATIE EN COMMUNICATIE

A. Indien een burger wordt aangehouden moet hem worden verteld waarom hij of zij wordt aangehouden. In het geval van de heer Hendriks had hem moeten worden verteld wat de reden was dat de politie hem in gijzeling moest nemen

ACTIE 1: Interne richtlijn opstellen voor politiekorps Twente

De adviseur interne veiligheid van het regionale politiekorps Twente zegt namens het korps toe dat hij een interne richtlijn opstelt waarin alle politieambtenaren de instructie wordt gegeven om indien politieambtenaren een burger aanhouden aan de burger moet worden verteld waarom hij of zij wordt aangehouden. De burger heeft er immers recht op om te weten waarover hij of zij wordt aangesproken. Deze richtlijn geldt dan alleen voor het politiekorps Twente.

B. Indien een hotel een register bijhoudt van haar overnachtende hotelgasten met als doel om deze geregistreerde gegevens aan de politie door te sturen dan moet het hotel die gasten daarvan op de hoogte stellen, ongeacht of die gasten daarom vragen. In het geval van de heer Hendriks had de baliemedewerker van het hotel de heer Hendriks moeten informeren over het feit dat zijn gegevens die hij op het registratieformulier invulde aan de politie in Enschede werden toegestuurd.

ACTIE 2: Voorstel tot vermelden en noemen van doorgeven gegevens

De Resident Manager van het Eden Dish Hotel Enschede zegt namens het Hotel toe dat zij aan de general managers zal voorstellen om op het door het Hotel gebruikte registratieformulier te vermelden dat dit formulier met de daarop ingevulde gegevens van de hotelgast op aanvraag van de burgemeester of een door deze aangewezen ambtenaar (lees: de politie) moet worden getoond.

De Resident Manager zal ook aan de general managers voorstellen om de receptie-medewerkers hiervan op de hoogte te stellen zodat zij dit aan hotelgasten kunnen vertellen.

ACTIE 3: Tweeledig verzoek aan Koninklijke Horeca Nederland over nachtregister en informeren hotelgasten

De Nationale ombudsman vraagt via dit rapport aan Koninklijke Horeca Nederland of zij al hun leden kenbaar willen maken dat hotels verplicht zijn een nachtregister bij te houden en dat alle gegevens die in dat nachtregister voorkomen (bijvoorbeeld op voornoemd registratieformulier) op aanvraag aan de politie moeten worden getoond.

De Nationale ombudsman vraagt voorts aan Koninklijke Horeca Nederland of zij aan hun leden willen meedelen dat tijdens deze expertmeeting geconstateerd is dat hotelgasten niet worden geïnformeerd door hotels dat hun gegevens op aanvraag aan de politie worden verstrekt, ook niet indien de hotelgast uitdrukkelijk vraagt waarom het hotel zijn of haar gegevens registreert.

5.2 OPLOSSINGEN EN ACTIES GERICHT OP DE UITVOERING

A. Indien een overheidsinstantie beschikt over adresgegevens van een burger die afwijken van de adresgegevens die in de gba staan geregistreerd dient de betreffende overheidsinstantie de gba hierover ambtshalve te informeren.

De gemeente Tilburg

De GBA-specialist van de gemeente deelt namens de gemeente mee dat het per 1 januari 2010 verplicht is voor alle overheidsinstanties om aan de gba (dan wel de betreffende gemeente) een adres dat afwijkt van een adres van een burger zoals dat in de gba is geregistreerd terug te melden aan de gemeente (dan wel de gba). Deze verplichting geldt per 1 januari 2010 dus ook voor het CJIB en de RDW. Vanaf die datum is dit probleem dan opgelost.

ACTIE 4: Navragen hoeveel ontvangstbevestigingen onbestelbaar retour komen en controleren intern protocol

Tijdens de expertmeeting deelde de beleidsmedewerker van de CVOM namens de CVOM mee dat de CVOM op enig moment in het verleden besloten had om een afwijkend adres handmatig te registreren. Gelet op het feit dat de CVOM per jaar 350.000 beroepschriften ontvangt en moet verwerken was de beleidsmedewerker niet bereid om naar aanleiding van deze individuele casus steekproeven te nemen teneinde te achterhalen in hoeveel gevallen de CVOM een door haar ontvangen adreswijziging doorvoert. De CVOM verzendt wel 350.0000 ontvangstbevestigingen van voornoemde beroepschriften. De beleidsmedewerker is bereid om na te vragen hoeveel door haar verzonden ontvangstbevestigingen van beroepschriften de CVOM jaarlijks als onbestelbaar retour ontvangt.

De beleidsmedewerker gaf verder aan dat de beoordelaars het adres waar de (initiële) beschikking naar toe is gestuurd en het adres dat op het beroepschrift (tegen die

beschikking) staat vermeld altijd moeten controleren. Het kan zijn dat deze instructie in het interne protocol van de CVOM staat vermeld. De beleidsmedewerker weet dat niet zeker en gaat dit na. Indien dat niet het geval is dan zal de beleidsmedewerker er zorg voor dragen dat deze instructie wordt opgenomen in het protocol. Hij zal de beoordelaars daarnaast ook nog eens extra wijzen op hun plicht om deze adressen te controleren.

De beleidsmedewerker deelde ten slotte mee dat de door de CVOM genomen beslissingen op de beroepschiffen via COMPAS bij het CJIB terechtkomen en dat deze beslissingen door het CJIB worden verstuurd. Om die reden is het voor de CVOM niet mogelijk om na te gaan hoeveel beslissingen als onbestelbaar retour terugkomen.

ACTIE 5: CJIB denkt na over onderzoek onbestelbaar retour

De unit directeur beleid & Juridische Zaken van het CJIB namens het CJIB toe dat het CJIB gaat nadenken over de vraag of het gaat onderzoeken hoeveel verzonden beslissingen het CJIB als onbestelbaar retour ontvangt. De unit directeur geeft voorts aan dat het CJIB op dit moment waarschijnlijk niet aan de gba terugmeldt als het CJIB post als onbestelbaar retour terugkrijgt.

ACTIE 6: RDW meldt afwijkende gegevens terug

Tot 1 januari 2010 kan de RDW indien zij kennis krijgt van een adres dat afwijkt van het adres zoals dat in de gba is geregistreerd deze afwijkende gegevens al terugmelden aan de gba (dan wel de betreffende gemeente).

De RDW gaf hierop op 11 juni 2009 de volgende aanvulling. De RDW draaide mee in een pilot met betrekking tot de terugmelding aan de gba. Om die reden kon de RDW toen al terugmelden. Op dit moment is het echter niet mogelijk voor de RDW om terug te melden; het is de bedoeling dat dit voor eind 2009 weer mogelijk is.

B. Indien een burger emigreert naar het buitenland en hij bij de gemeente die hij verlaat zijn nieuwe (buitenlandse) adres laat registreren dan dient een instantie die gegevens uit de gba opvraagt ook dat buitenlandse adres als gegeven te verkrijgen. Alleen op die manier is het voor de afnemers duidelijk of er sprake is van emigratie van een burger naar een bekend buitenlands adres of dat het gaat om een burger van wie het buitenlandse adres/verblijfplaats onbekend is bij de gemeente en die met onbekende bestemming is vertrokken ('vertrokken onbekend waarheen (VOW)').

Tijdens de expertmeeting werd hierover het volgende duidelijk. Op dit moment is voor afnemers bij raadpleging van de gba niet te zien in welke gevallen het buitenlandse adres wel en wanneer dat niet bekend is. Vanwege de huidige autorisaties krijgen afnemers nooit het buitenlandse adres te zien als zij de gba raadplegen. De afnemers weten dus niet of er sprake is van emigratie naar een bekend buitenlands adres of emigratie naar een onbekend buitenlands adres (VOW dus).

Ten slotte is het wenselijk dat de diverse afnemers rechtstreeks de gba database kunnen raadplegen in plaats van dat zij daaruit een uittreksel dan wel kopie verkrijgen.

Een complicatie bij dit alles is dat het geregistreerde buitenlandse adres in de gba niet een actueel adres hoeft te zijn, omdat alleen het eerste buitenlandse vestigingsadres in de gba staat geregistreerd. Toevoeging reflector de heer Van Dooren bij opmaak van dit rapport: dit neemt niet weg dat veel ellende zou kunnen worden voorkomen als officiële stukken, dagvaardingen enzovoort (mede) naar dat buitenlandse adres worden verstuurd.

De heer Hendriks merkt op dat het erg fijn zou zijn als een burger bij één centraal punt zijn adreswijziging kan doorgeven.

De vertegenwoordigers van de gemeente geven aan dat om een geval als dat van de heer Hendriks te voorkomen de autorisatie om bepaalde gegevens uit de gba te verkrijgen per afnemer moet worden uitgebreid. Die uitbreiding moet er dan op gericht zijn dat de afnemers bij raadpleging van de gba van een burger die geëmigreerd is en zijn adres heeft doorgegeven ook dat buitenlandse adres verkrijgen. De huidige autorisatie is door BZK vastgesteld. De diverse afnemers (waaronder de RDW en het CJIB) kunnen daartoe bij BZK een verzoek indienen. Aan het indienen van een dergelijk verzoek zijn geen kosten verbonden; aan een uitgebreide autorisatie evenmin.

ACTIE 7: CJIB en RDW onderzoeken vergelijkbare gevallen en CJIB doet indien nodig samen met RDW een verzoek tot uitbreiding autorisatie

De unit directeur Beleid & Juridische Zaken van het CJIB deelt namens het CJIB mee dat voordat het CJIB bereid is een verzoek om uitbreiding van de autorisatie te doen eerst duidelijk moet zijn hoeveel gevallen als dat van de heer Hendriks zich voordoen. Dat wil het CJIB eerst onderzoeken, voordat het overgaat tot de ingrijpende stap om een uitbreiding van zijn autorisatie te verzoeken. Een dergelijke maatregel moet volgens de unit directeur wel lonend zijn; daarbij gaat het niet om de vraag welke kosten dat eventueel met zich brengt, maar of dat verzoek vanuit beleids oogpunt te verantwoorden is, aldus de unit directeur.

De door het CJIB uit te zetten onderzoeksvraag zou kunnen luiden:

Hoeveel burgers in de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam (de vier grote steden; G4) die een beschikking hebben ontvangen van het CJIB zijn er de laatste twee jaar in de gba geregistreerd met de status:

- geëmigreerd met een buitenlands adres;
- geëmigreerd zonder buitenlands adres;
- VOW.

De door de RDW uit te zetten onderzoeksvraag zou kunnen luiden:

Hoeveel burgers in de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam (de vier grote steden; G4) die in het kentekenregister een auto op naam hebben staan zijn er de laatste twee jaar in het gba geregistreerd met de status:

- geëmigreerd met een buitenlands adres;
- geëmigreerd zonder buitenlands adres;
- VOW.

Als na dit onderzoek blijkt dat het geval van de heer Hendriks in grote aantallen voorkomt dan is het CJIB bereid om samen met de RDW een verzoek aan BZK te doen om de autorisatie uit te breiden. De RDW is bereid dit verzoek te doen, mits eerst duidelijk is hoeveel gevallen als die van de heer Hendriks zich voordoen. Daarnaast dient een dergelijke maatregel lonend te zijn en dient het verzoek vanuit beleids oogpunt verantwoord te kunnen worden, aldus de RDW.

5.3 OPLOSSING GERICHT OP BELEID EN REGELGEVING

A. Om te voorkomen dat het CJIB, de RDW, de CVOM en het CJIB niet over alle adresgegevens zoals geregistreerd staan in de gba beschikken dient de autorisatie van die afnemers in een uitvoeringsbesluit te worden verruimd. Daartoe dient op verzoek van respectievelijk het CJIB, de RDW, de CVOM en het CJIB het uitvoeringsbesluit waar die autorisatie (voor ieder van hen) is geregeld te worden gewijzigd door BZK.

6. VERVOLG

In juli 2009 neemt de Nationale ombudsman opnieuw contact op met het CJIB, de RDW, de CVOM en de gemeente om te zien wat de stand van zaken is van de acties en de oplossingen. In deze contacten worden ook de oplossingen die niet hebben geleid tot een concreet actiepoint aan de orde gesteld.

Aan het einde van de expertmeeting gaf de heer Hendriks aan dat hij vrede heeft met de zaak en deze verder zal laten rusten.

Op 19 augustus 2009 benaderde de Nationale ombudsman alle instanties die een actie zouden verrichten. Dit ging om de volgende instanties: politiekorps Twente, Eden Dish Hotel te Enschede, Koninklijke Horeca Nederland, CVOM, CJIB en RDW. De Nationale ombudsman vroeg hen of en zo ja, op welke wijze zij gevolg hadden gegeven aan de afgesproken actie. In september en oktober 2009 ontving de Nationale ombudsman van alle instanties een reactie. Hierna staan per instantie de actie(s) en de reactie(s) daarop weergegeven.

- **Politie Twente (zie pagina 20 rapport)**

ACTIE 1: Interne richtlijn opstellen voor politiekorps Twente

De adviseur interne veiligheid van het regionale politiekorps Twente zegt namens het korps toe dat hij een interne richtlijn opstelt waarin alle politieambtenaren de instructie wordt gegeven om indien politieambtenaren een burger aanhouden aan de burger moet worden verteld waarom hij of zij wordt aangehouden. De burger heeft er immers recht op om te weten waarover hij of zij wordt aangesproken. Deze richtlijn geldt dan alleen voor het politiekorps Twente.

REACTIE:

De adviseur interne veiligheid liet op 4 september 2009 weten dat hij een interne richtlijn namens het korps had opgesteld en dat deze op intranet gepubliceerd is. Hieronder staat de tekst van de interne richtlijn.

"Casus Ombudsman"

Informatie naar aangehouden persoon bij executie vonnis.

Naar aanleiding van een casus die is onderzocht via de "Kafkamethode" (zie www.kafka.nl) bij de Nationale ombudsman is het volgende afgesproken.

Onderwerp van gesprek waren de omstandigheden tijdens een vrijheidsbeneming van een persoon in het Dish-hotel te Enschede vroeg in de ochtend.

Deze persoon had de nacht in het hotel doorgebracht en tijdens de controle van het hotelregister die nacht kwam naar voren dat de man een geldboete open had staan.

Hierop werd hij door de politie aangesproken. Toen hij niet in de gelegenheid was om contant te betalen zou hij worden gegijzeld. Er werd hem echter niet verteld in verband waarmee hij deze boete opgelegd had gekregen terwijl de man dit stellig wilde weten.

Nadat de man is ingesloten, heeft hij de boete alsnog betaald. Overigens had hij geen contant geld bij zich en werd hij na veel aandringen in de gelegenheid gesteld om te pinnen bij een bank. De vraag rijst hierbij of het anno 2009 te verdedigen is dat iemand alleen met contant geld kan voldoen, maar in principe niet de gelegenheid wordt gegund om zich dit geld bij een pinautomaat te verschaffen.

Tijdens de behandeling van de casus bevreemdde het de deelnemers dat bij aanhouding/gijzeling niet kon worden verteld waarvoor de boete was opgelegd.

De informatie was immers bij de politie bekend en een burger heeft het recht om te weten waarover hij of zij wordt aangesproken.

Afgesproken is bekendheid te geven aan het feit, dat het fatsoenlijk is om bij aanhouding ter executie de onderliggende reden en de feiten die de aanhouding/gijzeling ingeven mede te delen. Een persoon die wordt aangehouden heeft het recht te weten waarom dit gebeurt.

Tevens werd afgesproken dat een hotelgast het recht heeft te weten, dat zijn gegevens worden aangeleverd bij de politie, ongeacht het feit of de betreffende gast erom vraagt. Op zich is dit overigens een verantwoordelijkheid van het hotel.

Bureau Interne Veiligheid"

- **Eden Dish Hotel (zie pagina 20 en 21 rapport)**

ACTIE 2: Voorstel tot vermelden en noemen van doorgegeven gegevens

De Resident Manager van het Eden Dish Hotel Enschede zegt namens het Hotel toe dat zij aan de general managers zal voorstellen om op het door het Hotel gebruikte registratieformulier te vermelden dat dit formulier met de daarop ingevulde gegevens van de hotelgast op aanvraag van de burgemeester of een door deze aangewezen ambtenaar (lees: de politie) moet worden getoond.

De Resident Manager zal ook aan de general managers voorstellen om de receptie-medewerkers hiervan op de hoogte te stellen zodat zij dit aan hotelgasten kunnen vertellen.

REACTIE:

De Resident Manager liet namens het hotel op 28 augustus 2009 weten dat het registratieformulier was aangepast en stuurde het aangepaste formulier als bijlage mee. Op dat formulier is onderaan de volgende zin opgenomen:

"Het is mogelijk dat de burgemeester van Enschede uw gegevens opvraagt, in dat geval zijn wij verplicht deze te verstrekken.

It could be that the Mayor of Enschede requests your details, in which case we are obliged to give this information"

- **Koninklijke Horeca Nederland (zie pagina 21 rapport)**

ACTIE 3: Tweeledig verzoek aan Koninklijke Horeca Nederland over nachtregister en informeren hotelgasten

De Nationale ombudsman vraagt via dit rapport aan Koninklijke Horeca Nederland of zij al hun leden kenbaar willen maken dat hotels verplicht zijn een nachtregister bij te houden en dat alle gegevens die in dat nachtregister voorkomen (bijvoorbeeld op vernoemd registratieformulier) op aanvraag aan de politie moeten worden getoond.

De Nationale ombudsman vraagt voorts aan Koninklijke Horeca Nederland of zij aan hun leden willen meedelen dat tijdens deze expertmeeting geconstateerd is dat hotelgasten niet worden geïnformeerd door hotels dat hun gegevens op aanvraag aan de politie worden verstrekt, ook niet indien de hotelgast uitdrukkelijk vraagt waarom het hotel zijn of haar gegevens registreert.

REACTIE:

De sectormanager hotels liet namens Koninklijke Horeca Nederland op 25 augustus 2009 het volgende weten.

"(...) We hebben het onderzoek en uw verzoeken om actie in goede orde ontvangen. We hebben de vragen op pagina 21 besproken in het bestuur van de sector hotels

Jaarlijks worden er meer dan 32 miljoen overnachtingen in Nederlandse hotels doorgebracht. Het gaat ons te ver om dan op basis van één geval, voor een groot deel ook nog te wijten aan de persoon zelf volgens uw rapport, onze bijna 2000 hotels hier over actief te gaan benaderen.

Vorig jaar hebben wij op verzoek van het College Bescherming Persoonsgegevens nog eens duidelijk aan onze leden laten weten wat zij op basis van de privacy wetgeving kunnen registreren bij de check in van gasten in het kader van het nachtregister. Dit wijkt nog al eens af van wat de lokale overheid wil registreren. Deze informatie staat nog altijd op onze site. We zullen hier aan toevoegen waarvoor de registratie dient en welk antwoord receptiepersoneel bij vragen kan geven.

Het bestuur was en blijft van mening dat voorlichting over wettelijke verplichtingen een taak is van de overheid. Desgevraagd door een gast zal een hotelier antwoorden dat hij de wettelijke verplichting heeft om een nachtregister bij te houden en dit te allen tijden aan (lokale) politiefunctionarissen te kunnen tonen. De praktijk leert dat er niet of nauwelijks vragen gesteld worden aan het receptiepersoneel over deze verplichting. (...)"

- CVOM (zie pagina 21 en 22 rapport)

ACTIE 4: Navragen hoeveel ontvangstbevestigingen onbestelbaar retour komen en controleren intern protocol

Tijdens de expertmeeting deelde de beleidsmedewerker van de CVOM namens de CVOM mee dat de CVOM op enig moment in het verleden besloten had om een afwijkend adres handmatig te registreren. Gelet op het feit dat de CVOM per jaar 350.000 beroepschriften ontvangt en moet verwerken was de beleidsmedewerker niet bereid om naar aanleiding van deze individuele casus steekproeven te nemen teneinde te achterhalen in hoeveel gevallen de CVOM een door haar ontvangen adreswijziging doorvoert. De CVOM verzendt wel 350.0000 ontvangstbevestigingen van voornoemde beroepschriften. De beleidsmedewerker is bereid om na te vragen hoeveel door haar verzonden ontvangstbevestigingen van beroepschriften de CVOM jaarlijks als onbestelbaar retour ontvangt.

De beleidsmedewerker gaf verder aan dat de beoordelaars het adres waar de (initiële) beschikking naar toe is gestuurd en het adres dat op het beroepschrift (tegen die beschikking) staat vermeld altijd moeten controleren. Het kan zijn dat deze instructie in het interne protocol van de CVOM staat vermeld. De beleidsmedewerker weet dat niet zeker en gaat dit na. Indien dat niet het geval is dan zal de beleidsmedewerker er zorg voor dragen dat deze instructie wordt opgenomen in het protocol. Hij zal de beoordelaars daarnaast ook nog eens extra wijzen op hun plicht om deze adressen te controleren.

De beleidsmedewerker deelde ten slotte mee dat de door de CVOM genomen beslissingen op de beroepschriften via COMPAS bij het CJIB terechtkomen en dat deze beslissingen door het CJIB worden verstuurd. Om die reden is het voor de CVOM niet mogelijk om na te gaan hoeveel beslissingen als onbestelbaar retour terugkomen.

REACTIE:

De beleidsmedewerker liet namens de CVOM op 1 september 2009 het volgende weten.

“(…) Wanneer de CVOM post onbestelbaar retour ontvangt - enkele tientallen per maand - gaat de betreffende brief terug naar de afdeling vanuit welke de brief verstuurd is. Daar wordt middels GBA en het adres op het beroepschrift een adresverificatie uitgevoerd. Indien een telefoonnummer ter beschikking is wordt eventueel getracht betrokkene telefonisch te benaderen om alsnog het juiste adres te kunnen achterhalen.

Daarnaast wordt het adres dat op het beroepschrift staat na ontvangst van de gegevens van het CJIB op juistheid gecontroleerd. Het adres op het beroepschrift is leidend. Het is in het verleden wel eens voorgekomen dat dit niet is gebeurd. De medewerkers bij de CVOM worden op het uitvoeren van deze controle extra geattendeerd. (…)

- **CJIB (zie pagina 22 rapport)**

ACTIE 5: CJIB denkt na over onderzoek onbestelbaar retour

De unit directeur Beleid & Juridische Zaken van het CJIB zegde namens het CJIB toe dat het CJIB gaat nadenken over de vraag of het gaat onderzoeken hoeveel verzonden beslissingen het CJIB als onbestelbaar retour ontvangt. De unit directeur geeft voorts aan dat het CJIB op dit moment waarschijnlijk niet aan de gba terugmeldt als het CJIB post als onbestelbaar retour terugkrijgt.

REACTIE

Het CJIB liet op 1 september 2009 het volgende weten.

“(…) Tijdens het onderzoek van de casus van de heer Hendriks is reeds aan de orde gekomen dat het CJIB onbestelbaar retour gezonden post ook als zodanig registreert (OBR). Op basis van deze registratie vindt altijd verificatie plaats van het geregistreerde adres bij de GBA. Ook is tijdens het onderzoek aangegeven dat er gelet op de aard van het product (Mulder sanctie) altijd betrokkenen zullen zijn die vexatoir overgaan tot retournering van de toegezonden beschikking zonder dat er sprake is van een onbetrouwbaar adres. Kortom de OBR registratie kan slechts dienen als indicatie voor de juistheid van het adres.

Op grond van het voorgaande is tijdens het onderzoek de vraag aan het CJIB voorgelegd om op basis van deze OBR registratie na te willen denken over een onderzoek waarmee inzicht wordt gekregen in het aantal over een bepaalde periode in het bestand voorkomende OBR-registraties ten opzichte van de over dezelfde periode totale hoeveelheid verzonden beschikkingen. Onderstaand treft u over de onderzoeksperiode januari 2008 t/m juni 2009 de resultaten van dit onderzoek aan.

Periode	Aantal beschikkingen	Onbestelbaar retour (OBR)
2008 t/m juni 2009	17.398.771 (100%)	
Initiële beschikkingen		143.687 (0,82%)
Eerste aanmaningen		53.415 (0,30%)
Tweede aanmaningen		30.807 (0,17%)

”

- **RDW (zie pagina 22 rapport)**

ACTIE 6: RDW meldt afwijkende gegevens terug

Tot 1 januari 2010 kan de RDW indien zij kennis krijgt van een adres dat afwijkt van het adres zoals dat in de gba is geregistreerd deze afwijkende gegevens al terugmelden aan de gba (dan wel de betreffende gemeente).

De RDW gaf hierop op 11 juni 2009 de volgende aanvulling. De RDW draaide mee in een pilot met betrekking tot de terugmelding aan de gba. Om die reden kon de RDW toen al terugmelden. Op dit moment is het echter niet mogelijk voor de RDW om terug te melden; het is de bedoeling dat dit voor eind 2009 weer mogelijk is.

REACTIE:

De algemeen directeur van de RDW liet op 6 oktober 2009 het volgende weten.

"(...) Ik kan u berichten dat er momenteel een terugmeldapplicatie wordt gerealiseerd waarmee de RDW binnenkort weer geautomatiseerd terug kan melden richting de GBA. De verwachting is dat de RDW in het vierde kwartaal van 2009 weer in staat is om geautomatiseerd te kunnen terugmelden richting de GBA. Dit zal overigens in ieder geval geregeld zijn vóór 31 december 2009, gelet op het feit dat terugmelden middels de terugmeldvoorziening een van de eisen is van het basisregister Personen om formeel op het basisregister te worden aangesloten. Overigens kan de RDW nu bij een afwijking ook telefonisch contact opnemen met een betreffende gemeente."

- **CJIB en RDW (zie pagina 23 en 24 rapport)**

ACTIE 7: CJIB en RDW onderzoeken vergelijkbare gevallen en CJIB doet indien nodig samen met RDW een verzoek tot uitbreiding autorisatie

De unit directeur Beleid & Juridische Zaken van het CJIB deelt namens het CJIB mee dat voordat het CJIB bereid is een verzoek om uitbreiding van de autorisatie te doen eerst duidelijk moet zijn hoeveel gevallen als dat van de heer Hendriks zich voordoen. Dat wil het CJIB eerst onderzoeken, voordat het overgaat tot de ingrijpende stap om een uitbreiding van zijn autorisatie te verzoeken. Een dergelijke maatregel moet volgens de unit directeur wel lonend zijn; daarbij gaat het niet om de vraag welke kosten dat eventueel met zich brengt, maar of dat verzoek vanuit beleids oogpunt te verantwoorden is, aldus de unit directeur.

De door het CJIB uit te zetten onderzoeksvraag zou kunnen luiden:

Hoeveel burgers in de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam (de vier grote steden; G4) die een beschikking hebben ontvangen van het CJIB zijn er de laatste twee jaar in de gba geregistreerd met de status:

- geëmigreerd met een buitenlands adres;
- geëmigreerd zonder buitenlands adres;
- VOW.

De door de RDW uit te zetten onderzoeksvraag zou kunnen luiden:

Hoeveel burgers in de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam (de vier grote steden; G4) die in het kentekenregister een auto op naam hebben staan zijn er de laatste twee jaar in het gba geregistreerd met de status:

- geëmigreerd met een buitenlands adres;
- geëmigreerd zonder buitenlands adres;
- VOW.

Als na dit onderzoek blijkt dat het geval van de heer Hendriks in grote aantallen voorkomt dan is het CJIB bereid om samen met de RDW een verzoek aan BZK te doen om de autorisatie uit te breiden. De RDW is bereid dit verzoek te doen, mits eerst duidelijk is hoeveel gevallen als die van de heer Hendriks zich voordoen. Daarnaast dient een dergelijke maatregel lonend te zijn en dient het verzoek vanuit beleids oogpunt verantwoord te kunnen worden, aldus de RDW.

REACTIE:

Het CJIB liet op 1 september 2009 het volgende weten.

“Aan bovenstaand actiepunt ging de vraag vooraf hoeveel met de casus Hendriks vergelijkbare gevallen zich over een bepaalde periode bij het CJIB voor (kunnen) doen. Daartoe is onderstaande mogelijke onderzoeksvraag aan het CJIB als actiepunt meegegeven:

Hoeveel burgers in de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam (de vier grote steden; G4) die in het kentekenregister een auto op naam hebben staan zijn er de laatste twee jaar in het gba geregistreerd met de status:

- *geëmigreerd met een buitenlands adres;*
- *geëmigreerd zonder buitenlands adres;*
- *VOW.*

Bovenstaande onderzoeksvraag is, zonder de beperking van de vier grote steden, voor de onderzoeksperiode januari 2008 t/m 27 augustus 2009 uitgezet. Dit onderzoek heeft de volgende uitkomsten opgeleverd.

Aantal betrokken beschikkingen over deze periode bedraagt ongeveer: 19.000.000
 Adresverificatie - geëmigreerd waarbij land van vestiging bekend is : 727
 Adresverificatie - landcode onbekend : 59.819

Kenmerken dossier Hendriks:

- Dag van begaan Mulder gedraging komt overeen met datum definitieve vestiging in België;
- Op GBA overzicht is geen adres vermeld wel landcode waarnaar vertrokken, te weten België;
- Adres bekend bij beroepsinstantie (toen lokaal OM, nu CVOM), maar niet doorgegeven aan CJIB;
- Betrokkene neemt bij uitblijven van beslissing op beroep geen contact op met beroepsinstantie;
- Betrokkene wordt tijdens verblijf in hotel in Nederland op grond van signalering openstaande sanctie aangesproken tot betaling. Betrokkene weigert in eerste instantie betaling en wordt “in overleg” gedurende korte tijd gegijzeld (grondslag: door kantonrechter afgegeven machtiging).

Uit bovenstaand onderzoeksresultaat kan worden afgeleid dat de casus Hendriks tot de categorie kan worden gerekend van 727 op de ongeveer 19 miljoen gevallen waarbij na definitief vertrek uit Nederland het land van vestiging bekend is in de GBA (0,003%). Bij een ruimere GBA-autorisatie van het CJIB zou in deze gevallen bij het GBA nog aanvullend onderzocht kunnen worden of misschien niet alleen het land van vestiging maar ook een mogelijk vestigingsadres bekend is van een betrokkene. Daarbij wordt opgemerkt dat indien een buitenlands vestigingsadres bij de GBA bekend wordt gemaakt, de juistheid van dit adres niet wordt geverifieerd terwijl anderzijds het GBA deze buitenlandse adressen ook niet actualiseert. De juistheid van een dergelijk adres is derhalve niet gegarandeerd. Op grond van voorgaande conclusie is het niet aannemelijk dat de besproken uitbreiding van de GBA-autorisatie kwantitatief en kwalitatief tot een structurele verbetering van het Mulder proces zal leiden. Een verzoek tot uitbreiding van de GBA autorisatie ligt dan ook niet voor de hand."

REACTIE:

De algemeen directeur van de RDW liet op 6 oktober 2009 het volgende weten.

"De onderzoeksvraag luidde als volgt:

"Hoeveel burgers in de gemeenten Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam (de vier grote steden; G4) die in het kentekenregister een auto op naam hebben staan zijn er de laatste twee jaar in het GBA geregistreerd met de status:

- Geëmigreerd met een buitenlands adres;
- Geëmigreerd zonder buitenlands adres;
- VOW

Als na dit onderzoek blijkt dat in het geval van de heer Hendriks in grote aantallen voorkomt dan is het CJIB bereid om samen met de RDW een verzoek aan BZK te doen om de autorisatie uit te breiden. De RDW is bereid dit verzoek te doen, mits eerst duidelijk is hoeveel gevallen als die van de heer Hendriks zich voordoen. Daarnaast dient een dergelijke maatregel lonend te zijn en dient het verzoek vanuit beleids oogpunt verantwoord te kunnen worden, aldus de RDW. "

Naar aanleiding van het uitgebrachte rapport heeft de RDW onderzocht of, en zo ja, op welke wijze uitvoering kan worden gegeven aan de bovenstaande onderzoeksopdracht.

Ik kan u als volgt berichten. De RDW heeft niet de mogelijkheid om te onderzoeken hoeveel burgers in de vier grote steden die in het kentekenregister een auto op naam hebben staan er de laatste twee jaar in de GBA zijn geregistreerd met de drie genoemde statussen.

De reden hiervoor is dat wanneer de RDW het kentekenregister raadpleegt, de opgevraagde gegevens steeds betrekking hebben op het moment van raadplegen. De RDW heeft niet de mogelijkheid om de gegevens in het kentekenregister te raadplegen zoals die op enig moment in het verleden bestonden. Derhalve kan de RDW niet de gegevens van de afgelopen twee jaar leveren.

Daarnaast registreert de RDW alleen de status 'emigratie' en heeft de RDW niet de beschikking over de status 'emigratie met een buitenlands adres' en 'VOW'. Dat is ook reeds met de brief d.d. 14 februari 2008 met kenmerk VIZ2008/779 aan u medegedeeld.

Alleen door het uitbreiden van het autorisatieverzoek zou de RDW de bovenstaande statussen kunnen leveren. Aan het uitbreiden van het autorisatieverzoek zijn geen kosten verbonden. Er zijn echter wel hoge kosten verbonden aan (extra) bevragingen bij de GBA.

In het verlengde hiervan heeft de RDW onderzocht of het uitbreiden van de autorisatie lonend is en of het verzoek vanuit beleidsoogpunt verantwoord kan worden.

Hierbij is overwogen om zowel de nadere gegevens met betrekking tot buitenlandse adressen en de VOW-status op te vragen in het kader van het onderzoek naar de G4, als de bedoelde nadere gegevens, los van het onderzoek.

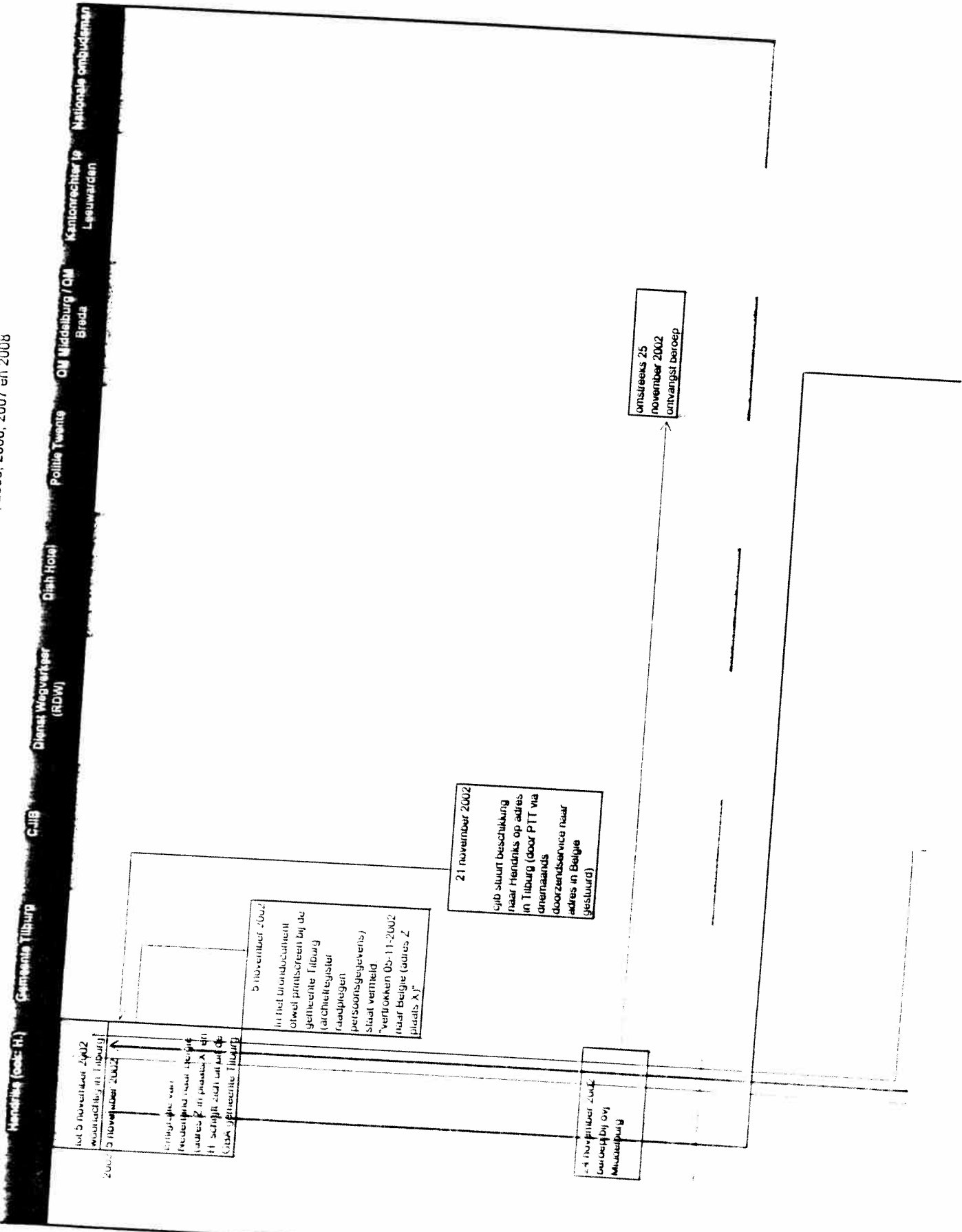
Naar het oordeel van de RDW berust het feitencomplex in de zaak Hendriks zich op een zeer ongelukkige samenloop van omstandigheden. Naar verwachting zal een soortgelijke situatie zich sporadisch voordoen. In dit kader merk ik op dat binnen de RDW tot op heden geen soortgelijke gevallen bekend zijn.

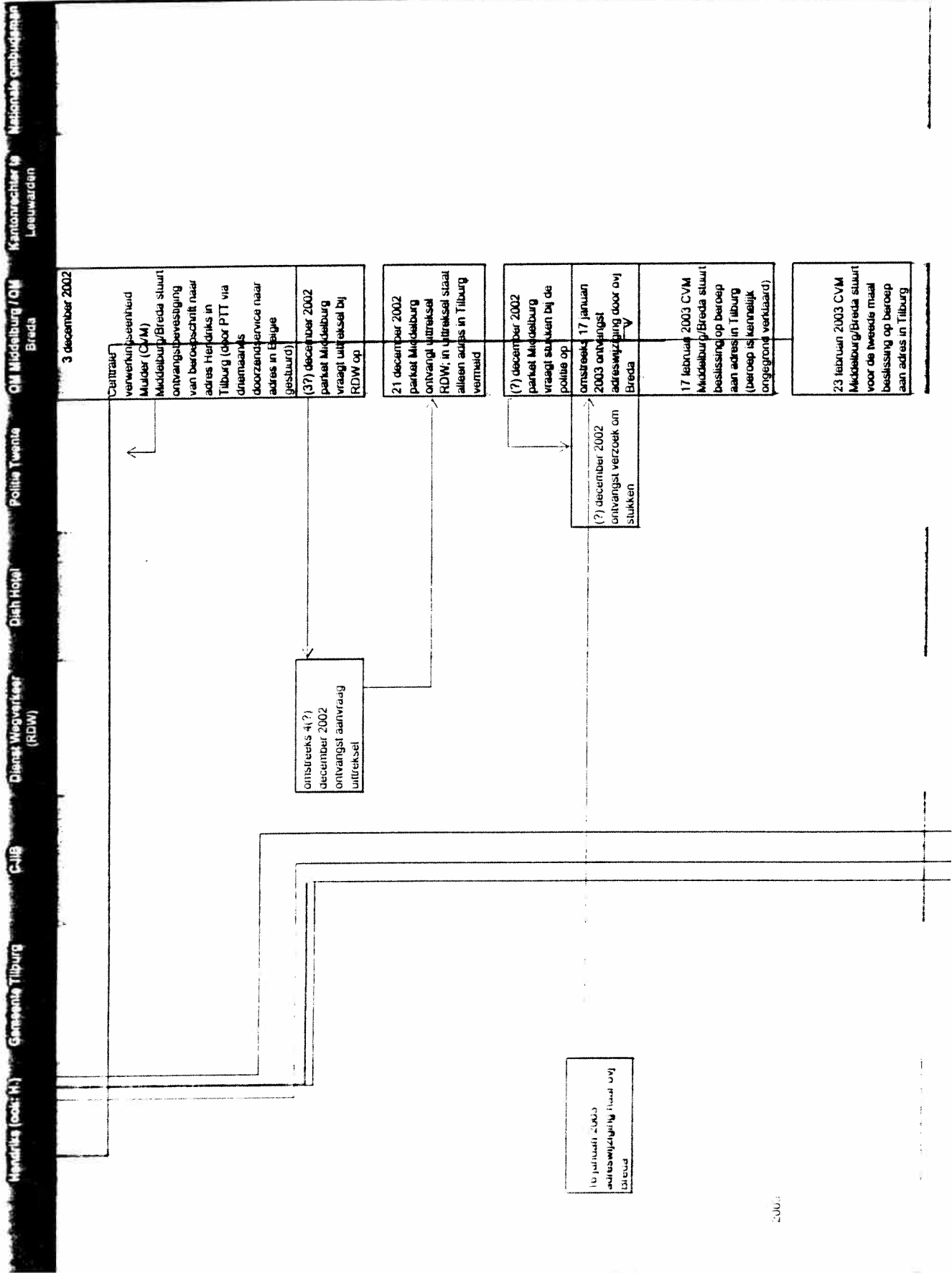
Ter illustratie wijs ik u op het volgende. Tijdens het maken van een selectie in het kentekenregister op 28 april 2009 heeft de RDW vastgesteld dat er op dat moment 252.602 personen als geëmigreerd stonden vermeld in het kentekenregister die een aansprakelijkheid op naam hadden staan. (De RDW heeft u deze gegevens gestuurd) Hierbij is, zoals reeds is aangegeven, alleen de status 'emigratie' bekend. In het kentekenregister staan in totaal ongeveer acht miljoen personen geregistreerd. Dit betekent dat op 28 april 2009 ongeveer 3% van alle personen in het kentekenregister stond geregistreerd als geëmigreerd met een aansprakelijkheid op naam. Hierbij dient opgemerkt te worden dat zodra men geëmigreerd is, men nog zes maanden met het Nederlandse kenteken mag rijden in het buitenland. De feiten in de zaak Hendriks hebben (deels) betrekking op de situatie dat iemand een overtreding met zijn kenteken maakt, hij zich dezelfde dag laat uitschrijven uit de gba en een boete krijgt opgelegd voor de verkeersovertreding. Bij een herhaling van het geval Hendriks zou dat feitencomplex zich dienen voor te doen bij de hiervoor genoemde 3% kentekenhouders met een emigratiestatus. Tevens kan een vergelijkbare situatie zich voordoen indien men reeds is geëmigreerd, maar in Nederland rijdt met het Nederlandse kenteken. Ook in die situatie betreft de politie (en dus het CJTB) het laatst bekende adres in Nederland, welke niet meer actueel is. De RDW acht de kans echter minimaal dat een van deze situaties zich voordoet. Na afweging acht de RDW het dan ook niet lonend om de autorisatie uit te breiden, waarna gegevens voor enerzijds de G4, anderzijds in het algemeen, kunnen worden bijgewerkt met buitenlandse adressen.

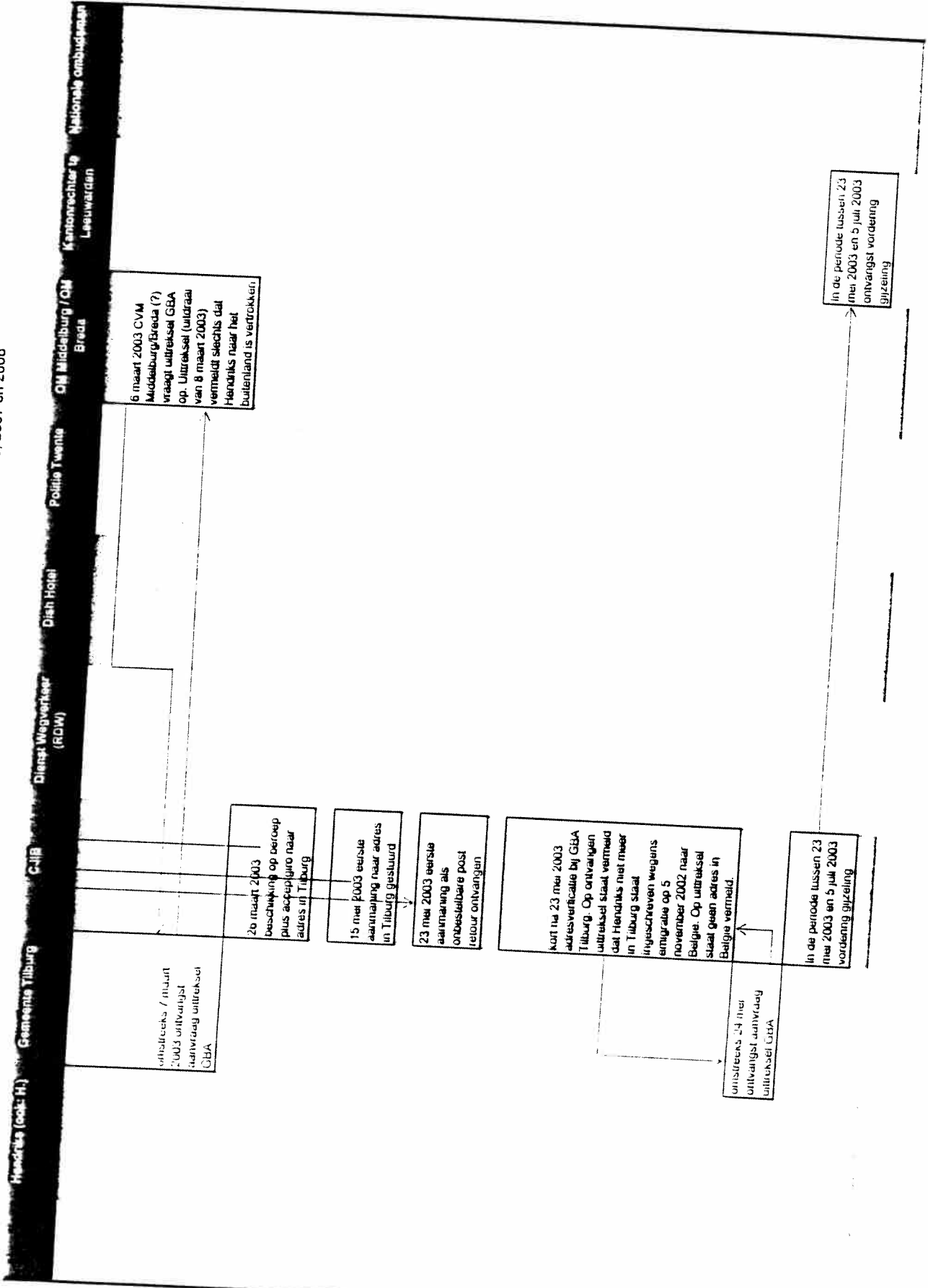
Bovendien acht de RDW het vanuit het eigen beleid niet te verantwoorden om de autorisatie uit te breiden. Het is voor de kentekenregistratie niet van belang te weten naar welke bestemming men emigreert. Bovendien zou het kentekenregister niet meer betrouwbaar zijn indien buitenlandse adressen worden opgenomen in het kentekenregister. Hierbij is te denken aan de situatie dat men opgeeft naar België te vertrekken, maar men vervolgens naar Engeland doorreist. Voorts worden buitenlandse adressen niet bijgewerkt, waardoor de actualiteit van de gegevens niet is te waarborgen.

Op grond van het bovenstaande heeft de RDW besloten niet een verzoek bij BZK te doen tot het uitbreiden van de autorisatie. Tevens kan de RDW u om systeemtechnische redenen niet het gevraagde overzicht van emigraties doen toekomen. (...)"

BIJLAGE 1: STAPPENSHEMA

5 juli 2003 oproep in landelijk dagblad aan Hendriks om te verschijnen op de zitting van de kantonsrechtser te Leeuwarden op 4 augustus 2003 voor de behandeling van de gevorderde gijzeling

4 augustus 2003 zitting bij de kantonsrechtser te Leeuwarden. Kantonsrechtser beveelt de gijzeling van Hendriks

UJ1006 A te Breda

2 oktober 2006 aankomst Hendriks in hotel en registratie van persoonsgegevens waaronder nummer paspoort van Hendriks

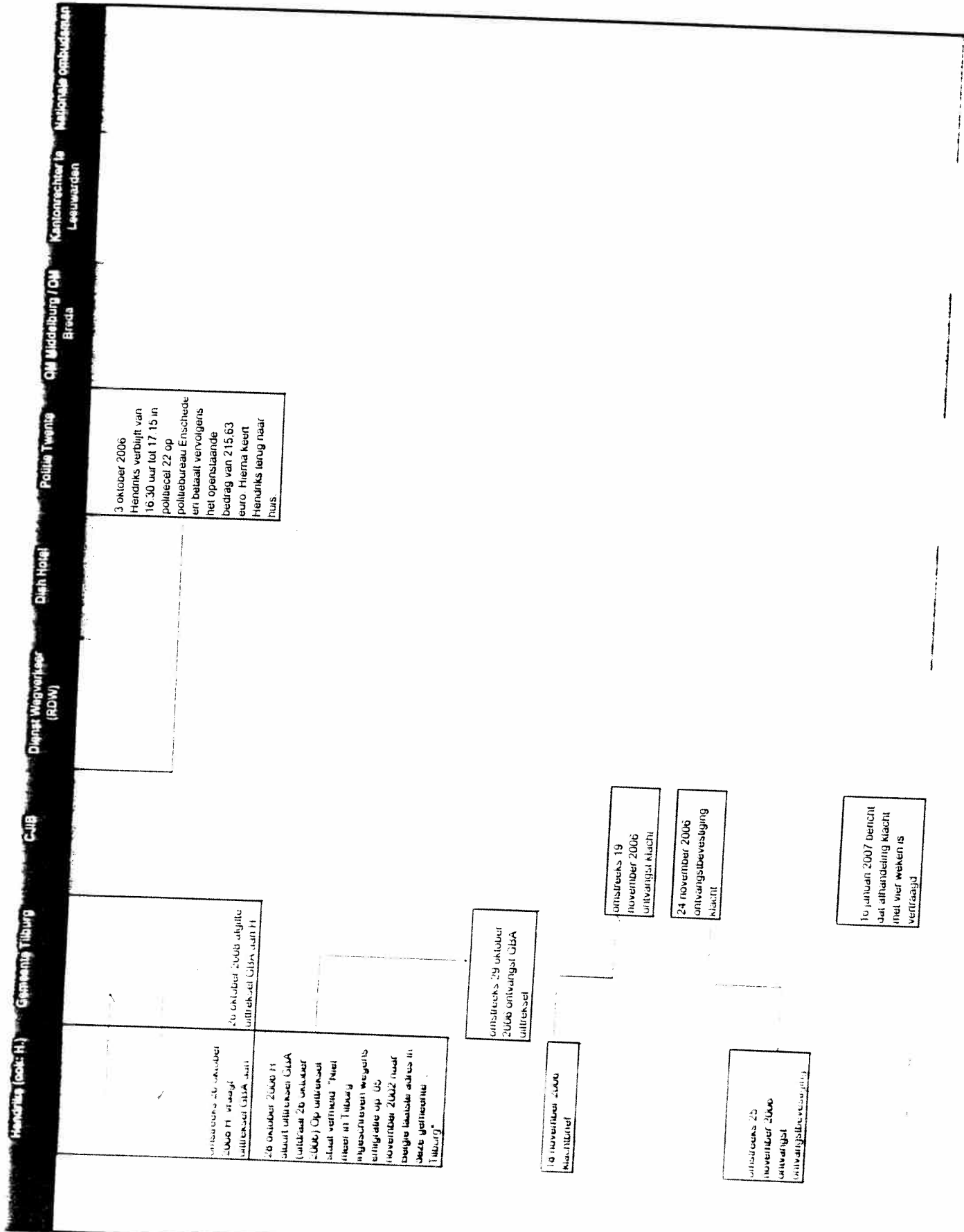
2 oktober 2006 politie beschikt over persoonsgegevens van Hendriks

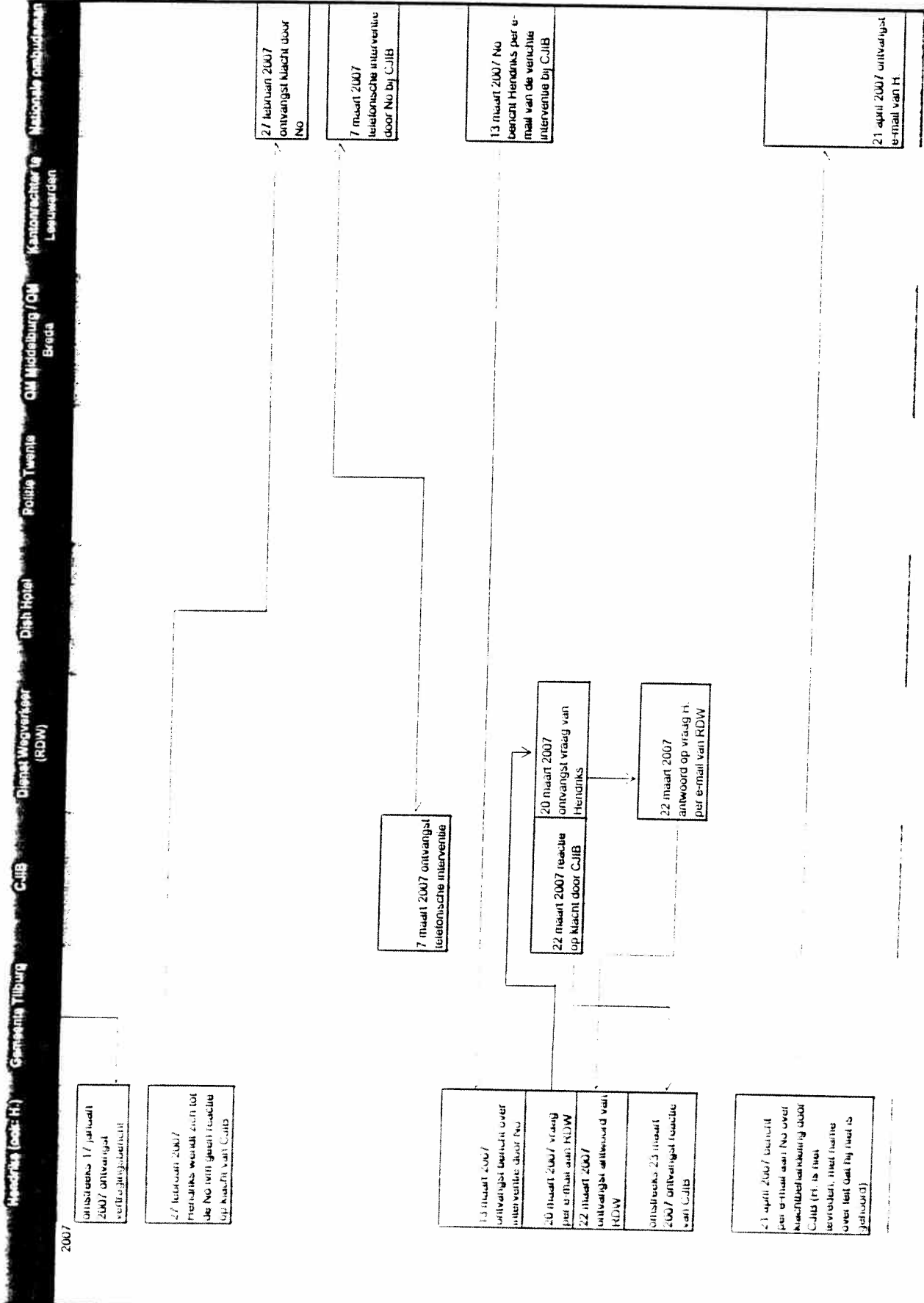
3 oktober 2006 in de vroege ochtend Hendriks verblijft in Hotel

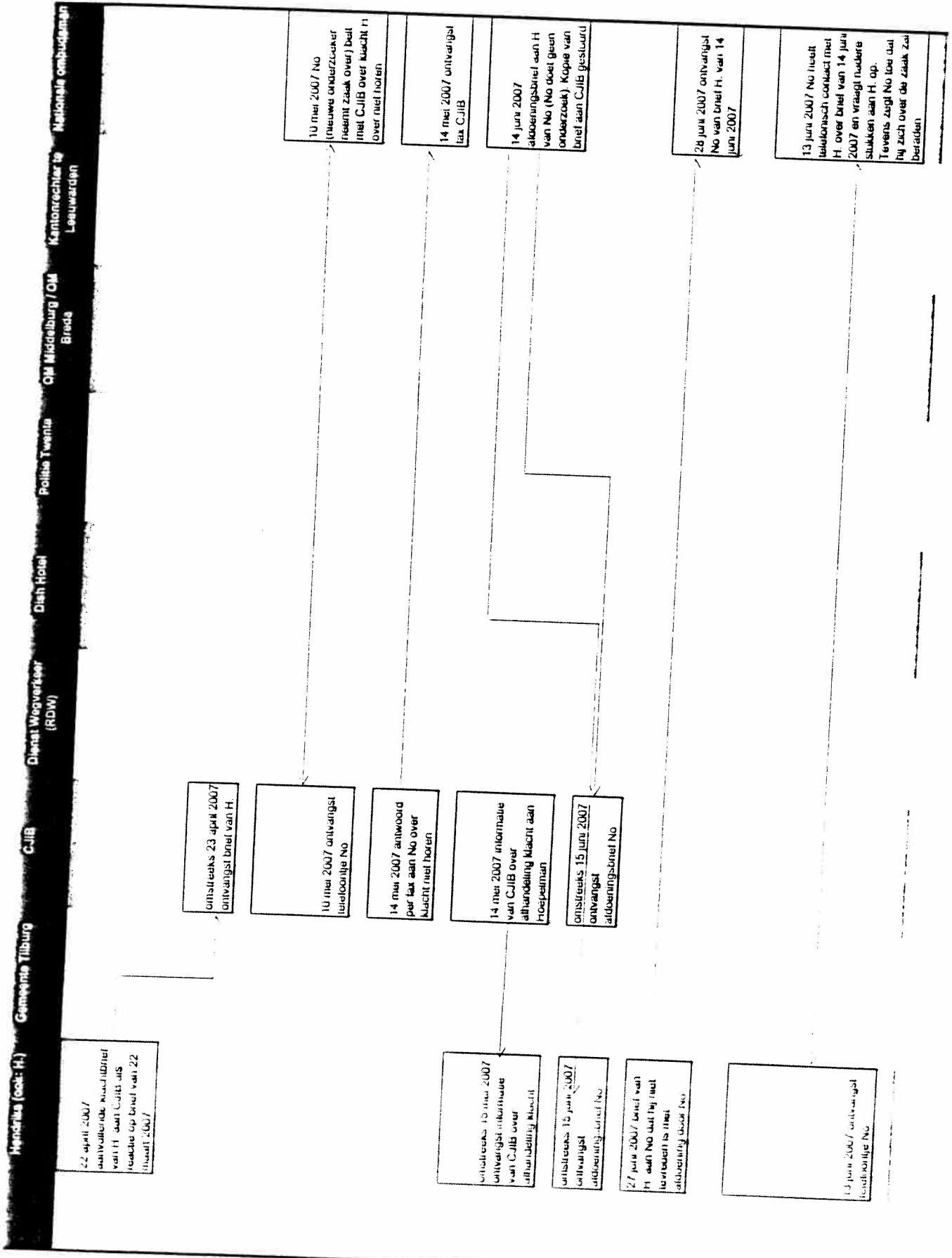
3 oktober 2006 twee politieagenten van korps Twente zoeken Hendriks in hotel op om 08:00 uur

3 oktober 2006 Hendriks meldt zich aan het eind van de dag op politiebureau Erscade District Zuid Twente

UJ1006 A te Breda

Hendrika (ook: H.)

Gemeente Tilburg

C.J.I.B.

Dienst Wegverkeer (RDW)

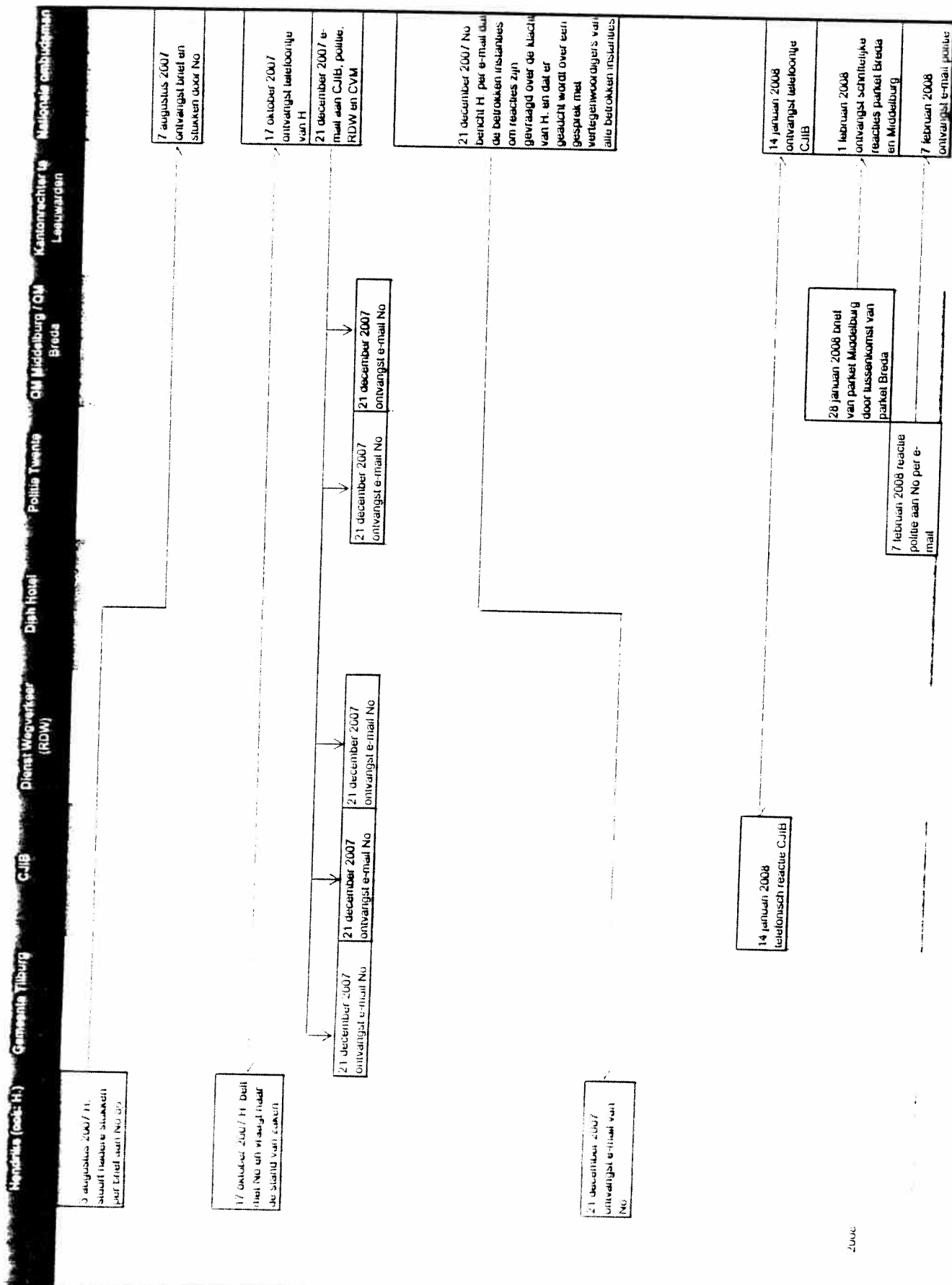
Dish Hotel

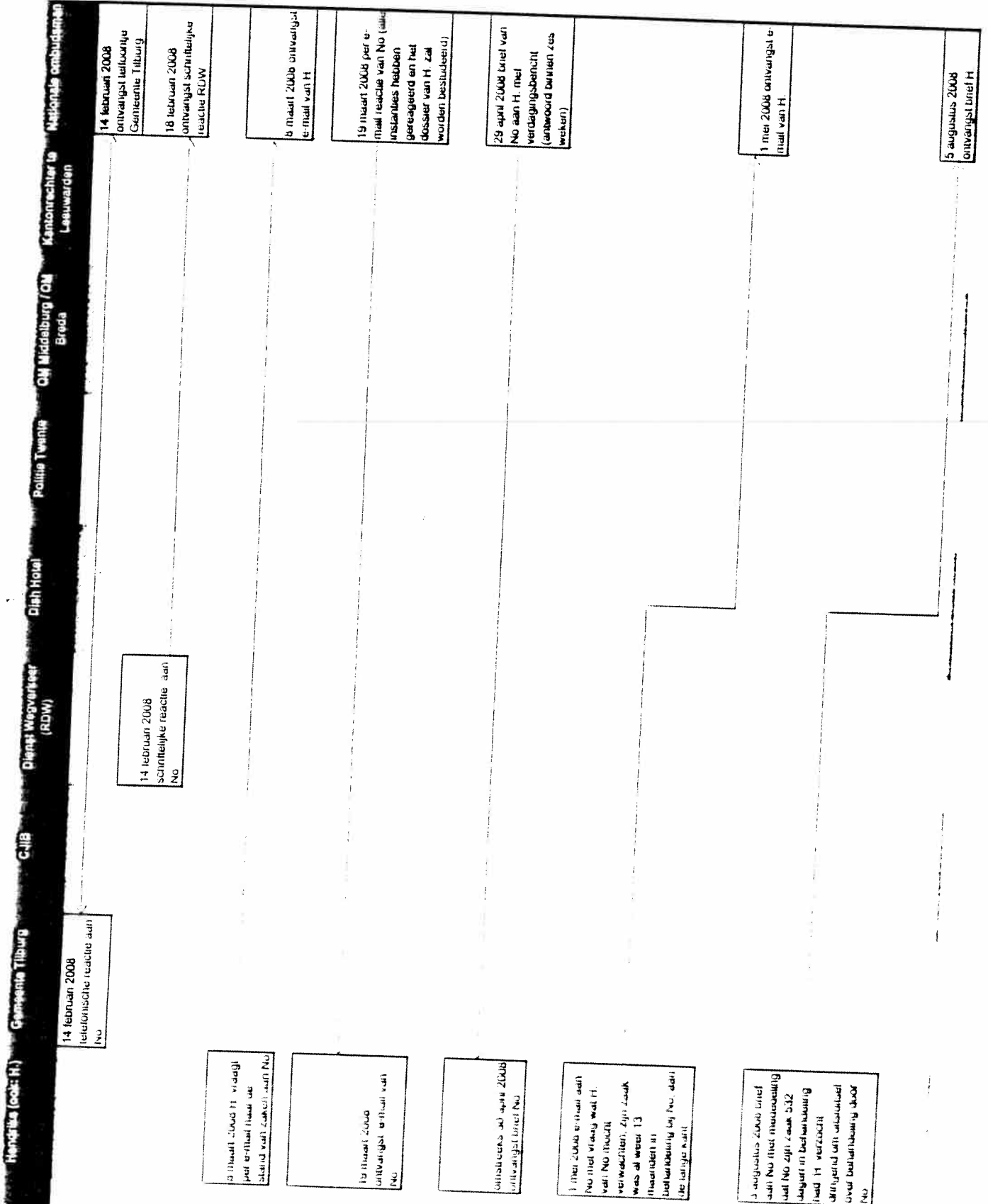
Politie Twente

OM Middelburg / OM Breda

Kantonsrechtster te Leeuwarden

Nationale ombudsman

BIJLAGE 2: LIJST MET DEELNEMERS

Verzoeker

1. de heer Ernst Hendriks, wonende te België

Openbaar Ministerie / Arrondissementsparket Middelburg

2. beleidsmedewerker

Centrale Verwerking Openbaar Ministerie

3. beleidsmedewerker

RDW Dienst Wegverkeer

4. medewerker afdeling Juridische en Bestuurlijke zaken
5. manager afdeling Juridische en Bestuurlijke zaken
6. unitmanager afdeling Aansprakelijkheids- en persoonsregistratie

Regionale politiekorps Twente

7. adviseur interne veiligheid
8. leidinggevende infocentrum

Gemeente Tilburg

9. klachtencoördinator Publiekszaken gemeente Tilburg
10. GBA-specialist

Eden Dish Hotel Enschede

11. Resident Manager Eden Dish Hotel

Centraal Justitieel Incasso Bureau

12. juridisch beleidsmedewerker
13. unit directeur Beleid & Juridische Zaken

Bureau Nationale ombudsman

14. de heer mr. F.J.W.M. van Dooren (substituut Nationale ombudsman en reflector)
15. mevrouw mr. A.M.H. van der Hoeven (onderzoeker)
16. mevrouw mr. drs. N. van der Bijl (projectleider)
17. mevrouw mr. M. de Vries (senior-onderzoeker en notulist)

Kafkabrigade

18. de heer Prof. Dr. A. Zuurmond (gespreksleider/moderator)
19. mevrouw drs. J. van Niel (senior onderzoeker en adviseur)

